

Főszerkesztő:
dr Paál ÁrpádKERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 13 (1455) szám * Vasárnap, 1937 január 17Főmunkatárs:
dr Gyáriás Elemér

Tatarescu miniszterelnök egyengeti az utat a Nemzeti Parasztpárt kormányra jutásához

Főttétel, hogy Maniu és Lupu kimaradjon a jövő kormányból. — Tárgyalások a parlament csöndes befejező ülészaka érdekében

Bucuresti. Saját tud. A lapok sokat foglalkoznak azzal a megbeszéléssel, amelyet Tatarescu Armand Calinescuval folytatott.

Valószínű, hogy ez a megbeszélés a közeli közigazgatási választásokra vonatkozott, de egyes politikai körökben úgy tudják, hogy a hatalom utódlásával volt kapcsolatban, ami állítólag már annyira biztos, hogy Calinescunak az volt a feladata: közölje Tatarescuval a párt bizonyos kívánságait a költségvetés összeállításának tekintetében, figyelemmel arra, hogy ezt a költségvetést már ugyanis a Nemzeti Parasztpárt kormánya hajlja végre. Emellett Calinescu állítólag az utódlás feltételeiről is tárgyalt.

Politikai körök szerint ugyanis a helyzet az, hogy

a liberálisoknak tavasszal mindenképpen távozniook kell s a Tatarescunak kellemesebb ellenzékben lenni a Nemzeti Parasztpárt, mint más párt kormányása alatt, s azért ő egyengeti Mihalache útját a kormány felé.

A feltétele, amelyet a Nemzeti Parasztpártnak ehhez teljesíteni kell az, hogy Maniu és Lupu nélkül alakítson kormányt.

Maniu mellőzését már elhatározta a párt s a másik pártfőúru ügyében most folynak a tárgyalások. De ebbe már nehezebben megy bele a párt, mert Lupu nem áll oly csendesen félre, mint Maniu. Viszont arról is vannak már értesülések, hogy összefogás készül a lupisták és a manuisták között.

Az olasz gazdasági kapcsolatok és a petróleum jobb értékesítése került szóba a kormány gazdasági bizottságában

Bucuresti. Saját tud. A kormány gazdasági bizottsága péntek este ismét ülést tartott. Magáévá tette a bizottság által kiküldött albizottság határozatát, amely tegnapelőtt a Szocietáriság mintájára, állami támogatással vállalat létesítését határozta el, amely akciót fejtené ki a len- és kendertermelés serkentésére és a termelvények értékesítésére, illetve ipari feldolgozására. A földművelésügyi minisztérium részletes javaslatot fog erre vonatkozólag a bizottság elé terjeszteni.

Megvitatották ama kivételi cikkek ügyét, amelyek kompenzáció tárgyát képezhetik s elhatározták, hogy az a) lajtstromon eddig szereplő árak közé fölveendő a fa, a congelatt-hus és a vágott majorság.

Pop Valér jelentést tett az Olaszországgal oly lassan haladó gazdasági tárgyalásokról, azon telefonbeszélgetés alapján, amelyet tegnap Eugen Porn tanárral, Románia római gazdasági tanácsosával folytatott. A bizottság azt határozta, hogy a tárgyalásokat minél előbb be kell fejezni.

A gazdasági bizottság ezután megvitatotta a clearing-egyezmények ügyét. Tekintettel arra, hogy a román külkereskedelem nagyon kedvező

Egyébként teljesen kormányzati hangulat uralkodik. Biztosra veszik, hogy sem a sajtótörvény, sem a miniszteri felelősség törvénye, sem más olyan javaslat, ami nagyobb vitára adhat alkalmat s kiélelheti a viszonyt a kormány és az ellenzék között, nem kerül napirendre a parlament hétfőn újra megnyitkozó ülésén.

A VOLT KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM KETTEOSZTÁSA.

Bucuresti. Saját tud. A kultuszminisztériumban most dolgoznak a minisztérium új szervezetére vonatkozó javaslaton, amely szerint a vallás- és művészeti minisztérium teljesen különválnak a népnevelésügyi minisztériumtól. Nehézséget okoz a művészeti főiskolák hovatartozóságának ügye, mert ezekről a népnevelésügyi minisztérium nem akar lemondani.

NEMZETKÖZI EGYZEMÉNY

A BALKÁNSZÖVETSÉGI LÉGIFORGALOMRÓL

Bucurestiből jelentik: A külügyminisztérium ratifikálás végett egy igen fontos egyezményt terjesztett elő a parlamenthez. Az egyezmény 1936 január 24-én létesült a Balkán-szövetség államai közötti légiforgalom erősebbé tételéről. A ratifikálási törvényjavaslat a törvényhozási tanács előtt van véleményezés végett.

zö mérleget mutat fel, a bizottság több tagja a clearing-egyezmények megszüntetését javasolta. A bizottság úgy határozott, hogy ebben a tekintetben javaslatokat fog tenni a román kormány ott, ahol a clearing-egyezmények lejárnak.

Constantinescu, a Nemzeti Bank kormányzója a petróleumkivitel kérdését vetette fel. Rámutatott arra, hogy míg más petróleumtermelő ország a lehető legnagyobb hasznot húzza a termelésből, Románia elpocsékolja azt.

— Amerika, — mondotta a bankkormányzó, — egy liter benzint se szállít, ha azt nem fizetik meg aranyban. Ezzel szemben mi egyre nagyobb előnyöket nyújtunk vásárlóinknak.

A bizottság ebben a kérdésben nem hozott határozatot.

Costinescu egészségügyminiszter a mocsarak lecsapolására tett javaslatot s a bizottság úgy határozott, hogy Costinescu egyetértve a földművelésügyi miniszterrel, keressen megoldási módokat. A bizottság elfogadta Costinescu azon javaslatát, hogy a falvakra küldött fiatal orvosoknak legalább akkora fizetés biztosítottassék, mint egy hadnagynak

Az egyházi tulajdonjog vitába vonása

A jogászai művelődés terjesztésére, s fontos jogviták, gyakorlati és elvi kérdések ismeretetésére, szóval: az élet és a törvénykezés közötti távolságok áthidalására a közönség is gyakran rászorul. Annál inkább rászorulnak a jogászat terén működő értelmiségi rétegek. Az ő részükre több jeles szakfolyóirat jelenik meg országunkban, s egyik ilyen az oradeai „Ardealul Juridic“ nevű közlöny is. Ez különösen az oradeai ítélőtábla területén foglalkozó jogászok igényeit kívánja kielégíteni, de igen sok közleménye tülemelkedik a helyi érdekűségben.

Ilyen az is, amit az legutóbbi számában a szerzetesrendekre érvényes szabályzatokról írt Olteanu Sándor. A tanulmány annyiban helyi ügyet látszik érinteni, hogy tulajdonképpen az itteni premontrei zárda ingatlanainak telekkönyvi tulajdonjoga elvitatásához kíván érveket szolgáltatni. Azonban mégis olyan jogtörténeti háttérrel vázol föl, s maga a premontreiek tulajdona ellen kezdett eljárás is olyan messzibb vonatkozású, hogy ezek a körülmények a tanulmányt igen általános érdekűvé teszik. Szükségesnek látjuk tehát, hogy közönségünk figyelmét erre az írásműre is, illetve az abban megnyilvánuló felfogásra felhívjuk, mint olyan jelenségre, melyben az egyházi közélet szempontjai több tisztánlátást és világosabb megértést kívánnak.

Tegnap vezércikkünkben sürgettük, hogy a Katolikus Akció kebelében jogászokból és történészekből álló bizottság alakuljon, mely megkezdi egyházi javaink megvédése érdekében a jóakarató közvélemény fölvilágítását. Hisszük, hogy egy ilyen tárgyilagos és szakszerű működés jó hatással lesz például még a most szóba hozott tanulmány szerzőjére is. Az ő művének forrásmunkákra való hivatkozása sok szorgalmat és alaposra törekvést mutat. Az ilyen erények jelenléte pedig valószínűvé teszi, hogy a szerző nem elfogult a maga eddig gyűjtött tájékozódásaira, hanem szívesen veszi a további és kiegészítő, s a kérdéseket teljesebben és helyesebben megvilágító tájékoztatásokat is.

Igy egy hírlapi cikk keretében nincs elég lehetőség, hogy a kérdéses tanulmányt minden részletében bírálni tudjunk. Tehát csak vázlatos körvonalazással jelezzük, hogy a szerző a szerzetes rendek jogi személyiségét tagadja, s javaiknak az állam tulajdonába való tartozását vitatja. A volt magyarországi egyházjogi rendelkezésekből veszi ehhez az állásfoglaláshoz a megalapozást. Tétéle végül is abban összegeződik, hogy a szerzetesrendek és általában a katolikus egyház szervezetei a multban, a magyarországi volt kormányzati területeken se rendelkeztek saját tulajdonjoggal, csak királyi megbízásból, tehát állami átruházásból voltak kezelési jogaik. A volt államnak ez a tulajdonjoga áthárult a mai államra, s így ez államutódlás címen a volt Magyarországról ide átvitt szerzetesrendek javai fölött az új állam szabadon rendelkezik. Mivel a szerzetesrendeknek az egykori iskolai rendeltetésük nincs meg, s mivel nem is jogi személyek, nemlétezőknek kell őket tekinteni, s ezen a címen is az általuk bírt javakat el kell venni tőlük.

Ez a gondolatmenet tetézte van azzal, hogy a tanulmány szerzője kétségtelenül vonja még a volt magyar királyok ugynevezett „apos-

tolí" és „főkegyuri" joga létezését is. Azt mondja, hogy ez csak Mária Terézia kormányának a kitalálása. Ez pedig igen súlyos elvetetés. Ugyanis a jelzett apostoli és főkegyuri jog azt jelenti, hogy a katolikus egyházi javakat a volt magyar királyok nem világ, hanem egyházi jogon adományozták. Minthogy pedig ez az egyházi jog az államutódlással nem hárult át, ennél fogva az egykori főkegyuri rendelkezés alá esett javak most már csak egyházi javak lehetnek az utódló államban.

A kérdéses tanulmány szerzője ezt az egyházi jogot tagadja, még pedig azzal a fejtegetéssel, hogy ilyen jog az előbbi államban se létezett. Még a magyar jogrendszer szokásjogi kodexére, a Verbőczy-féle törvénygyűjteményre is hivatkozik, mikor felsorolja, hogy abban sincs nyoma a szerzetesrendek jogiszemélyiségének. A királyra visszaháruló vagyonszerző jogot pedig úgy tünteti föl, hogy ez erősebb volt az egyházi javakra, mint a világi adománybirtokokra. Így persze könnyű kimutatni, hogy minden egyházi javadalom megürülése a királynak teljes rendelkezési jogot ad az illető javadalomra nézve. Ennek a felfogásnak a kidomborítása az, ami a tanulmány forgó pontját adja; azt az alapeszmét, hogy ez a szabad királyi rendelkezés öröklődött át a volt magyarországi egyházi javakra nézve.

Ezzel szemben egyelőre csak arra hivatkozunk, hogy éppen az a bizonyos Verbőczy-féle törvénykönyv, az 61. részének 10. cime és 3. szakasza alatt kimondja, hogy az egyházi javak az egyháztól soha el nem szakíthatók, s azt mindig az egyház céljára kell a királynak adományoznia. A katolikus egyházi javakból létesült úgynevezett tanulmányi alapra nézve is változatlanul az volt a magyar közjogi felfogás, hogy az csak katolikus célokra fordítható. Nem is fordították azt soha semmi másra; csak II. József császár akarta azt állami alappá átváltoztatni; de uralkodása végén, mint alkotmánytalant, ezt az intézkedését is visszavonta.

Látnivaló, hogy a kérdéses tanulmány a felfogásosabb pontján alapvető tévedést követ el, s így összes következtetései megdőlnék. Azonban annyi adatot vonultat fel, annyi félígéret hivatkozást gyűjt össze, hogy ez a fájókozatlan olvasót elkápráztatja. Nos, az elkápráztatás még nem világosság, csak tulagyogással való elvakítás. Ezen segíteni kell, mert sokkal nagyobb közérdekek vannak kockán, s az egyházi és állami élet között zavartalanosság követelménye is sokkal magasabb rendű, semhogy vaksággal és tévedésekkel itt jó szolgálatot tehetnénk.

Fehér felhők, fehér lelkek

Irtja: P. Treján Leonárd

A jeruzsálemi templom oszlopsorai és folyosói között megálltak az emberek. Csudálkozva nézték, hogy a főpap előtt eltévedt zsidó férjü és gyönyörű szép fiatal zsidóleány cseréli ki a jegyesi gyűrűt. A főpap elmondja a szertartásos szavakat, a segédkező vőfély megtöri a jegyesi pálcát és azután imádkoznak, hogy hazafelé indulhassanak. Nagyon egyszerűen, szegényesen történt az eljegyzés, a rokonságból is kevesen voltak jelen.

Az új jegyepár elindult Názáret felé. Józsefnek és Máriának itt volt a lakása. József úcsoló asztalosmester volt. Ezzel kereste nagyon szerényen és szegényesen a mindennapi kenyeret. Máriát azért választotta élete társának, mert nagyon egyszerű és föltűnően igénytelen nő volt.

Az emberek vizsgálódva és nagyon kíváncsian néztek az új párra. Különösen fölűnt a fiatal jegyes szépsége. Tettek is megjegyzéseket:

— Nohát, ilyen gyönyörű jelenség, mint ez az áldott galileai szépség...

— Hogyan is lehetett egy ilyen egyszerű embernek a felesége, mint ez a szegény ácsember...

Mária láthatatlan szemekkel haladt végig az emberek között. Gondolatban a földön

Nagyszabású hadgyakorlatot végez az angol flotta a Földközi-tengeren

36 hajóegység indul Londonból. — Repülőraj próbálja ki a flotta és London közötti összeköttetést

Londonból jelentik: Az angol flotta egy része, hat csatahajó, egy repülőgép anyahajó, két cirkáló és 27 torpedóromboló január 28-án gyakorlatra indul a Földközi-tengerre. A hajóraj Lisszabont és több északafrikai kikötőt is érint. A Földközi-tengeren egyesül az ottani angol flottával, amellyel együtt nagyarányú együttes flottagyakorlatot fog végezni. A gyakorlat célja megállapítani, hogy miként lehet eredményesen megvédeni Anglia földközi-tengeri kereskedelmi hajózási biztonságát.

A hajóraj-gyakorlat alatt valamennyi flottaegység az elérhető legnagyobb sebességgel fog haladni és erre az alkalomra felreteszik a fűtőanyagokkal való takarékoságról szóló összes utasításokat.

Az angol légihaderő egyik 12 nagy vízi-repülőgépből álló repülőraja pénteken utnak indult Angliából a Földközi-tenger felé. A repülőraj először Máltában fog leszállni, azután Algír és Gibraltár érintésével tér vissza Angliába. Utjának célja annak megállapítása, hogyan lehet megtartani az összeköttetést Anglia és a földközi-tengeri angol flotta között.

AMERIKA KÉT ÚJ CSATAHAJÓT ÉPÍT SOK AGYUVAL ÉS NAGY ELLENÁLLÓKÉPES-SÉGGEL.

Washingtonból jelentik: Swanson haditengerészeti miniszter közölte, hogy az amerikai kormány két új óriási csatacirkáló építését határozta el. Mindkettő 35 ezer tonna tartalmu lesz és építését júniusban kezdik meg.

Az építésnél nem a sebességre, hanem a páncélzat ellenállására fektetik a fő súlyt.

A cirkálók átlagssebessége kisebb lesz, mint a hasonló tonnatartalmu európai hadihajóké.

Olvassátok és teriesszétek

a Magyar Lapok-at!

jártak. József is természeténél fogva szerény volt és alázatos, a kifejezéstelenségig. Kimentek a templomból és a széles lépcsőházból, határozott lépésekkel haladtak végig a házsorok között és örültek, hogy a júdeai sziklás útra kiérkeztek, hogy názáreti otthonuk felé igyekezzenek.

Nem sokat beszélgettek. Mindketten gondolataikba voltak elmerülve. József észrevette, hogy Mária ajkai imákat mondanak. Tekintete ég felé szárnyal. Ő maga is szívesebben hallgatott és magában elgondolkozva szötte a jövőre terveit. Mert ő férjü volt. A megélhetés felelősségének gondjával. Érezte azt is, hogy Mária az Isten kiválasztottja. Kiváltságos nő. Amint haladtak az úton, egyre jobban azt érezte, hogy az ő kötelessége Istentől származik. Nem földi és emberi akarat határozza. Neki örökölnie kell az Ur kiválasztottjának biztonságát és élete fölött.

A nap csillogóan tűzött le rájuk. Nem annyira tikkasztó hőség volt, mint inkább szemkápráztató fényesség. József úgy látta, hogy az égen bárányfelhők úsznak felettük. Mintha valóságos bárányok lettek volna ezüstszínű csillogó gyapjúval. És megállás nélkül kísérték őket. József sokáig nézte és egyszer akaratlanul is megszólalt:

— Nézd Mária az ezüstbárányokat, az égi mezőkön legelésznek és folyton velünk jönnek, minket kísérek...

— Isten Báránya jön el a világra. József. Ő lesz a váltás, az üdv. emberek megmentője. Áldassék az Ur leqszentebb akarata.

de ágyuiknak minősége és mennyisége messze felülmulja azokét. Mindkét cirkálónak három ágyutornya lesz, mindenikben 9—12 ágyuval.

AZ OLASZ HADITENGERÉSEZET MÉRSEKLI AZ AGYUMÉRETEKET.

Londonból jelentik: A Reuter hírszolgálati irodának az angol külügyi hivatalban szerzett értesülései szerint az olasz kormány hajlandó ígéretet tenni arra, hogy csatahajóit 14 hüvelyknél nagyobb kaliberű ágyuval nem fogja felszerelni, feltéve, ha a többi kormány is hasonlóképpen cselekszik. Az olasz kormány elhatározását Angliában nagy örömmel fogadták és az angol-olasz megegyezés eredményének tekintik.

Az olasz kormány elhatározása azt jelenti, hogy Japán kivételével valamennyi tengeri nagyhatalom — sőt néhány kis állam is — 14 hüvelykre korlátozza haditengerészeti ágyukaliberét. Ezzel a tengerészeti fegyverkezési verseny bizonyos mértékig csökken.

Nem sikerül egyesíteni a kisebb keresztény pártokat Magyarországon. Budapestről jelentik: Makray Lajos elnökletével szombaton délelőtt összehívta a legitimista nemzeti néppárt elnöki tanácsa. Az ülésen Makray beszámolt az egyesült keresztény párt megalakításáról folytatott tárgyalásokról. A bejelentés után nagy vita indult. Az elnöki tanács egyrésze helyeselte, másik része ellenezte Makray tárgyalásait. Páyr Hugo tiltakozott az ellen, hogy a legitimista párt egyesüljön a keresztény párttal. Kijelentette, hogy nem követi Makrayt, hanem továbbra is megmarad a legitimista pártban. Több más felszólaló is hangoztatta, hogy az elnöki tanácsnak nincs joga feloszlatni a pártot, hanem meg kell hallgatnia az egyes szervezeteket. Makray ekkor bejelentette, hogy már véglegesen megállapodott a keresztény párttal és további tárgyalásokról nem lehet szó. Kéri tehát döntsenek, követik-e őt, illetve helyeslik-e a megállapodást. Az elnöki tanács 9—7 arányban leszavazta Makray indítványát. Makray erre kijelentette, mivel nem követik, elmegegyedül és el is távozott az elnöki tanács üléséről. A nemzeti néppárt tehát kettészakadt. Ez hátráltatni fogja az új keresztény párt megalakulását is.

Alig haladtak tovább pár lépésnyire, József nem tudott betelni a csudálkozással, mert az ezüstösen villogó felhők között hófehér galambok egész raja röpdösött. Játsoztak, kergetőztek, szárnyaik csattogása hallatszott és fehér tollazatuk csillogott a napsugár tüzésében.

— Mennyi sok fehér galamb az ég úszó bárányfelhői között... Mária, nézd csak milyen szépek...

— Az Uristen örömeinek fehér madárkái azok, József! Magasztaljuk atyáink Istenét minden adományért...

Káprázatos volt az ég, hófehéren villogó a föld. Az Ur alázatos két vándora isteni végzések és örök elhatározások útjain haladt a galileai zöld mezők között. Tarkán pompázó rétek, kövér kalászu búzatáblák és a szeliden kéklő galileai tenger mentén vezetett a lilomos út. Ahová Mária lépett, lilom hajtott ki a megátkozott föld talajából. Fehér szín és átható lilomillat uralkodott a nagy hegyek oldalán. Már látszott a szent város, angyaljárás hajléka, Mária háza és József műhelye. És a tengerek lilom benötte Mária lábai nyomán az ösvényt. József lelken mennyei érzések viharoztak át. Fehér felhők, fehér bárányok az égi mezőkön, fehér galambok a csillogó napsugár tüzésben és lilomok az úton. Alig jutott szóhoz az ámulattól...

— Mária, én úgy érzem, hogy az Isten van velünk. Itt minden megfoghatatlan és határtalanul csudálatos. Mária, édes jegyesem, égi szépségek és égi titkok közelségét érzem...

Ami megmagyarázhatatlan...

A szavakba kívánjuk foglalni azt, hogy az emberi elme egyik legkiválóbb áharcosa hogyan közelíti meg a természet örökre kifürkészhetetlen lényegét és a megfejthetetlennek hitt titkokat, rájövünk, hogy ezt csak részben tehetjük meg, mert a végső lényeg mégis kifürkészhetetlen marad. A természet átölel, körülvesz bennünket, sem kitépni belőle nem bírunk, sem mélyebben behatolni nem vagyunk képesek. Tovább rohan velünk, míg elfáradunk és kihullunk karjai közül, de szervezetünk megsínyli ezt a rohamást. Élettető faktorai gyakran megbetegszenek: először is a gyomor, bél-, epe-, vese- és máj-bajok lépnek fel, majd egyéb kiszámíthatatlan ideges állapotok, amelyek szervezetünk teljes megbénulásához vezethetnek. A világhírű amerikai Gastro D-vel úgy a bécsi Wagner-Jaureg-klinikán, mint a Childs-Spítal amerikai Rockefeller-intézetében és belföldi kórházakban gyomor-, epe-, vese-, bél- és máj-megbetegedések eseteiben nagyszerű eredményeket értek el és ezeket az eredményeket orvosi szaklapokban is leközölték. „Gastro D” kapható Császár E. gyógyszerárban, București, Calea Victoriei 124.

Vizet pénzért venni!?

Ugyan, ugyan, hisz az ingyen van. Természetesen, de csak ott, ahol sok a víz. Ha nem fedi a szükségletet, már fizetni kell érte, mint például távol keleten. Mint ahogyan általában minden olcsó, amiből sok van, hát még, ha olyan jó is mint az izletes reggeli készítéséhez szükséges kávézerek. Tehát

Kathreiner és Franck
éppen a mai nehéz időkben ajánlatos!

A valenciai vörös kormány Barcelonába menekül

— A nemzeti csapatok Malaga külvárosáig hatoltak előre —

Londonból jelentik: Az Ewening Standard szerint Largo Caballero minden intézkedést megtett, hogy kormányát Valenciából Barcelonába költöztesse át, mert a Valenciában való tartózkodás egyre kevésbé biztonságos számukra. A lap szerint a kommunista katalán kormánynak semmi kifogása nem lenne az ellen, hogy a valenciai kormány Barcelonába költözzék, mert így Caballeroék is Antonov Oresejenko szovjetkonzul parancsuralma alá kerülnének.

HARC EGYETLEN ÉPÜLETÉRT A MADRIDI EGYETEMI NEGYEDBEN.

Madridból jelentik: A spanyol harcokról a pénteki napon kevés hír érkezett. A nemzetközi főhadiszállásának jelentése szerint Las Rosasnál a vörösek két támadását visszaverték. A vörösek jelentése szerint a nemzetközi dandár elfoglalta a madridi egyetemi negyed egyik épületét. Madrid északi külvárosából eltávo-

— József, nagyon tudja szeretni Isten ázat, kiket kiválaszt magának. Eszközei lesznek és megdicőíti őket. Ne félj semmit, bízzál nagyon az Urban...

...Fehér felhők, fehér báránysok, hófehér galambok, és lilomos fehér szűzek városa Názáret. Az otthon... Az emberek nézték a szegény, szorgalmas ácsot és jegyesét a titkos színi és illatú virágszálat. József házába költöztek be...

— Drága jegyesem, pihenj most meg, mert nagyon elfáradhattál a hosszú úton. Én majd elrendezek mindent...

József leültette Máriát a oadkára és azután mélyen a szemébe nézett. Az úton ezt sohasem tehetné. Most egészen jól látta szép arcát is. Szemeinek tiszta szépsége, arcvonalainak szent komolysága lelke mélyéig meghatotta. Eanyi szépséget és báját még sohasem látott életében. De elképzelni sem tudta ennyire az ártatlanságot és szentséget. Nem női szépség ez, hanem égi szépség! Isteni báj, a mindenhatóság csodálatos vonzóerejével. Nem a nőt látta már József, hanem isteni kegyelmek tüntetését. Szíve hevesen kezdett verni, föllángolt benne minden csöppnyi vér és úgy érezte, hogy neki is szentnek és tisztának kell lennie. Nagyon szentnek és nagyon tisztának, hogy méltó legyen Máriához...

Az örök szép nőiség hívátása a világon: fölmelni és megszentelni a férfijt. Fehér utakat vágni az átok földjének sziklás talaján és lilomokat nevelni a tőrisek között.

A nő lélek igazi hívátása a férfij életében, hogy egyénisége lenyűgöző erővel képviselje az isteni világrendet.

lították az egész polgári lakosságot.

Gibraltári jelentések arról számolnak be, hogy a nemzeti csapatok komolyan veszélyeztetik Malagát.

Az Etepona körüli harcokban Llano tábornok előőrsi megszállották Malaga külvárosát. Az algecirasi főhadiszállás megerősíti Estepona elfoglalását. A város elleni támadás egyszerre indult szárazföldön, vízen és levegőben. Mint-

Anarchista csapatok fosztogatják a spanyol fővárost. — Cáfollják a vörös csapatok győzelemi híreit. — Kivétezték a vörösek a katalán szellemi élet legkiválóbb személyiségét

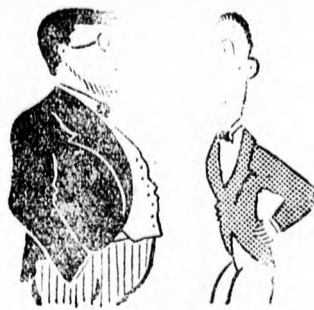
Salamanca-ból jelentik: A polgári lakosság fokozatos eltávozásával a spanyol fővárosban megkezdődött a fosztogatás. Anarchista csoportok sorrajárják az elhagyott lakásokat és minden elmozdítható tárgyat magukkal visznek. A fosztogatástól való félelem miatt a polgári lakosság mind nagyobb tömege ellenszereül a kiűritési parancsnak.

A salamancai nemzeti főhadiszállás hivatalos jelentése szerint a nemzeti csapatok megszállották az Esteponától 15 kilométerre keletre fekvő Alcantara községet. A nemzetiek hadvezetősége cáfolja a vörös csapatok győzelemi híreit, kijelentve, hogy az egyetemi városrészen aratott állítólagos vörös diadal híre léghől kapott koholmány. A vörösek megkíséreltek ugyan támadást az egyetemi városrészek ellen, de a támadás meghiúsult.

A párizsi Echo de Paris jelentése szerint Barcelonában a vörösek kivégezték a katalán szellemi élet egyik legkiválóbb személyiségét, José Roch Ravantes doktort.

Brüsszelből jelentik: A belga kormány a

A fájdalmak kifárasztják a szívet

— Jaj! A reuma összetörte a csontjaimat. Egyetlen egy orvosom van ez ellen: reggel és este egy CARMOL*-os bedörzsölés.

* Carmol a legjobb bedörzsölőszer meg hűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és laz ellen.
Ara üvegenként 22 ló

egy 20 ezer ember állt szemben egymással. A támadást a nemzetiek részéről Llano tábornok vezette és abban 45 bombavető repülőgéppel vett részt.

MENEKÜLTEK SOKASÁGA A MADRIDI KÖVETSÉGI ÉPÜLETEKBE.

A madridi követségi épületekben sok száz menekülő van, akik a vörösek kegyetlenkedése elől kerestek menedéket a követségeken. A vörös hatóságok nem engedik meg, hogy ezeket a menekülteket a külföldre szállítsák, sőt annak is útját állták, hogy a Madridból elköltözött követségek az épületeikben tartózkodó menekülteket magukkal vigyék.

Chile követe a Népszövetség tanácsának január 21-én kezdődő ülészaka elé akarja vinni ezeknek a menekülteknek ügyét.

— Cáfollják a spanyol fővárost. — Kivétezték a vörösek a katalán szellemi élet legkiválóbb személyiségét

pénteken megtartott minisztertanács után közleményben tudatta, hogy kielégítőnek találja a legutóbbi spanyol választ Borchgrave báró meggyilkolása ügyében, kivéve a kártérítés tekintetében. A spanyol vörös kormány ugyan is nem hajlandó 1 millió belga frankot fizetni a meggyilkolt követségi titkár hozzátartozóinak. A belga kormány reméli, hogy rövidesen a kérdésnek ez a része is megoldódik.

LELEPLEZTÉK A NEMZETIEK TITKOS SZERVEZKEDÉSÉT BARCELONÁBAN

Barcelonából jelentik: Az itteni rendőrségen titkos szervezet nyomára bukkantak. A szervezet híveket toborzott a nemzeti csapatok számára s a nemzeti hadsereget akarta megsemmisíteni, illetve elősegíteni a bevonulását Katalóniába. Azt tervezték, hogy előre megbeszélt időben rajtaütésszerűen elfoglalják Barcelona fontos katonai pontjait és megszállják a középületeket. Eddig a szervezet 14 tagját tartóztatták le. Közöttük van három gyalogos százados is, akikről valószínűnek tartják, hogy vezetői voltak a szervezetnek.

A horvát-szerb kibékülés tárgyalásai elmaradtak

Stojadinovics miniszterelnök Macsek horvát vezér bíráló nyilatkozata miatt visszamondta a találkozást

Belgrádból jelentik: A szerb-horvát közeledésre irányuló tárgyalás tekintetében váratlan fordulat következett be. Egyelőre elmaradt Stojadinovics miniszterelnök és Macsek horvát vezér tervbevett pénteki találkozása. Hír szerint a találkozást azért mondták le, mert Stojadinovics rossznéven vette Macsek legutóbbi nyilatkozatát, amelyben élesen bírálta a karácsonyi közkegyelmi rendeletet.

A találkozás elmaradása jugoszláviai politikai körökben nagy feltűnést keltett, de azért nem adják fel a reményt, hogy a szerb-horvát közeledés mégis megvalósul.

„A repülés és felszabadulás olyan teljességét érzi a síelő, ami sokszorosan megéri az esetleges veszélyt...”

A síelők világtársadalma és a síelés története.
A téli sportok királya a sí...

Budapest, január hó.

Egyik síelő barátom a virágborult fenyő-rákról mesélt, másik a menedékházak csöndes éjszakáiban vidáman ropogó tűzről, — holdfényes téli tájak szivárványszínben szikrázó hólepleiről, — egy norvég fiatalasszony pedig (éppen a Magyar Lapok számára), az oslói Holmenkollidag-ról számolt be, mely a világ legkiválóbb verseny-zónát gyűjti a nagy ugrásához Norvégiába.

Egyre kíváncsibb lettem a síelők külön vilá-gára, sok közös gyönyörűségekre, nehézségekre, céljakra. Ez a kíváncsiság vezetett, mikor el-mentem a Sí-szövetségbe. A legkiválóbb sí-szakemberek szavai nyomán alakult ki előttem a sí-élet ezernyi színes részlete.

„Minek nevezzetek?”

Nem is gondolná az avatatlan, hogy a sí-élet is mennyi ellentétes irányból, nézeteltérésekből, megoldandó kérdésekből tevődik össze. Már az el-nevezésnél bajok vannak. A „síelés” szó a nyelv-észeknek nem tetszik, a „sízés”, „sijelés” a sportolóké. A „hótalp”, „lábszán” kifejezés magyar-os lenne, de ígékezésre nem alkalmas. Az pedig csak nevetésre ingerelhet, hogy a múlt század végén, mikor mutatába megjelent a sí, a pesti újságok „hócipőnek” nevezték...

A „sí” név aligha fogja átadni a helyét más-nak, annál kevésbé, mert az egész világon átvet-ték a norvégektől a porhóban síkló lé-c hangját utánzó skí elnevezést... Egyedül a lengyeleknél tartja magát háromszáz év óta a „narta” név.

Skazi, a síelés pogány istenasszonya.

A sporttörténészek az ősi népi mondakör át-kutatásával igyekeznek kideríteni, mikor terjedt el egy-egy népnél a síelés. A lengyeleken kívül még az osztrákok tekinthetnek vissza valamelyes multra, mert Krajnában már a tizenhetedik szá-zadban fiatalpokon csúsztek le a parasztek a ha-vas lejtőkről, de sem a lengyeleknél, sem náluk nem tekintették a síelést szűkelegkényszerítette közlekedési eszköznek egyének. Így tehát a di-csőség teljesen a norvégeké. A norvég mondák már a pogánykorban síelő hősről beszélnek, sőt mitológijukban külön védőistene van a síelésnek: Skazi istennő.

Mikor még a síelők fegyvert viseltek...

A norvég és lengyel mondahősök vadászati és harci hőstetteket visznek véghez síelpakon. A zergavadások ma is sível próbálják megközele-teni a csúcsokat. A sí mai elterjedése pedig, — minden rosszban van valami jó — nagy részben a világháborúnak köszönhető, ahol a hegyi har-cok alatt kénytelen-kelletlen azok is megtanul-tak síelni, akiknek sohaem jutott volna eszébe, hogy éppen ők fogják majd elterjeszteni a síelést a szelíd budai hegyekben. De ha már megtanul-tak, — megszerették s békében is folytatták to-vább.

A síelés, mint világszerte úzított sport, tulaj-donképpen a múlt század utolsó évtizedében kez-dődött. A világ figyelmét Nansen tudományos kutató utazása, a sível átszelt Grönland útleírása irányította a síre. Meg kellene próbálni, — mon-dogatták egymásnak a vállalkozó szellemű, hegy-mászó emberek — és meg is próbálták, majdnem egyidőben, a transzylvániai havasokban éppúgy, mint a pesti Andrassy-úton, a Vermezőn és a Svábhegyen. Ők voltak az úttörők, a merészek, az elszántak, akiknek eleinte furcsa kalandokban volt részük. Őreg sportemberek igen mulatságos esetekről tudnak mesélni: lámpatisztogatóknak, betörőknek, sőt az ismeretlen, kék „egyenruha” miatt balkáni katonaszökevényeknek is nézték őket...

Érdekes, hogy a hódús Európában később ter-jedt el a síelés, mint Ausztráliában, ahol pedig csak a földrész délkeleti hegységeiben lehet sí-elni. De a kíváncsiok vállalkozó kedvére jel-lemző, hogy a világ első síklubja, a norvég sí-klub megalapítása után egy évre Ausztrália már megszervezi a maga síklubját és a múlt század derekán, mikor mi még azt sem tudtuk, hogy mi fán terem a sí, a kínai és norvég aranyások rendszeres síversenyeket rendeztek.

Mennyi hasonlóság van egy sport és egy szel-lemi áramlat elterjedése között! A tünetek ugyan-azok: hírvivők, első fecskék jönnek-mennek, ki-sérleteznek. Ők többnyire még csak jóakarattú követői-másolói az eredeti irányzatnak. A töme-gyet azonban nem ők mozdtítják meg, hanem a

túlzók, a szélsőségesek, akik „iskolát” alapítanak és híveik a „mester” alakját ködös rajongással vonják be. Pontosan így volt ez a sínél is! A „mester”, Zradsky, még tanítványai táplálkozását és ruházódását is előírta. A dicsőség addig tart, míg egy másik mester ellenkező elveket nem kezd hirdetni. Később persze kiegyensúlyozódnak a dolgok, mindkét módszerből megmarad, ami időtállóan bizonyul és megkezdődik a józan szakemberek által végzett rendszerezés.

A sínél először norvég példára esküdtek, ver-senyeken is csak a futást és az ugrást díjazták, lesiklásról szó sem volt.

Azonban más Norvégia és más az Alpok vi-lága! Itt új stílusra volt szükség, új erényekre és másfajta tudásra. A lesiklás nagy szerepét a skandinávok persze nem értékelték és hosszú huzavonák következtek, míg a nemzetközi ver-senyszabályokat előíró sí-szövetség, a FIS, haj-landó volt nemcsak futó és ugró, de lesikló ver-senyeket is kiírni.

Ujabbán a versenyeknek egészen új fajtáját,

A „fehér halál”

A síelés azonban nemcsak örömök sorozata, hanem önmegtartózkodó erőfeszítést kívánó teljesít-mények területe is. Kezdetben az ügyetlenséggel kapcsolatos balesetek, később, a merészebb szép-ségek korszakában, komoly veszélyek fenyegetik a síelőket. Ezért kell ismernie minden igazi síelőnek a hegyek törvényeit, a kőhullások, hó-viharok, ködök, lavinák előjeleit. A lelkiismeretes sívezető érti a jégcsákány, kötél, iránytű ke-zelését, a kődbeborult hemezökön való tájékozó-dást, sőt hógunyhók építését is, ha netalán a sza-badban kénytelenek tölteni az éjszakát.

A hoval és a fehér halállal, a lavinával ma már külön tudományág foglalkozik: a hógeoló-gia. Megalapítója Paulcke, aki először fordult a hó fizikai tulajdonságainak mérésére és a nagy hótömegek összefüggéseit fel. Paulcke viz-szágálta meg azokat az átalakulásokat, melyek a havat a hókristály leghullásától a gleccserjég ké-pződéséig érik. Az átalakulások legfontosabbika, hogy a frissen hullott hó köbméterének kb. nyolc-ven kiló súlya nedvesség hatására nyolcszáz kilóig emelkedhetik! Ezért képes a lavina lég-nyomása épületeket, erdőket, embereket elpusztí-tani!

Kezdve a nedves hólavínától, mely tulajdon-

a sebességversenyt honosították meg St. Moritz-ban. Mint a gépkocsiversenyeknél, itt is egy előre meghatározott, külön e célra készített verseny-pályán rendezik a gyorsasági versenyt. Egy tízed kilométer hosszúságú pályaszakaszt vesz-nek alapul és az itt elért sebességet átszámítják órákilométerre. Az időmérést egészen különleges, drága, elektromágneses készülékekkel végzik. Az eredmények százharminc kilométer óránkénti se-besség körül mozognak, ami persze nem azt je-lenti, hogy bárki is egy óráig ilyen sebességgel tudna síelni, hanem csak ezen a lehető legelő-nyösebbre készített pályán elért legnagyobb, pü-lanatokig tartó sebességet. Az elméleti tanulás-goktól eltekintve, a versenynek gyakorlati jelent-ősége is van, mert a felszerelésre, testtartásra vonatkozó tapasztalatokat a terepszínelésnél és a lesiklásnál is lehet hasznosítani.

A síelés technikája még mindig fejlődésben van és különböző irányok küzdenek egymással a legeszményibb sísport kialakításáért.

Különösen az ugrás körül fejtenek ki a szak-emberek buzgó tevékenységet. Arra már rájöttek, hogy nem az óriássáncok építése a legfőbb fel-adat, hanem helyesen felszerelt középsáncoké, mert az óriássánc csak a laikusokat ejti csodá-latba, a beavatottak ellenben tudják, hogy a hely-es méretű középsánc biztosabb tudást követel meg és igazibb lehetőségekre ad alkalmat.

Az ugrás, — mecsélik — semmihez sem mér-hető gyönyörűséget nyújt. Másodpercekig a repü-lés, a felszabadulás olyan teljességét érezteti a sí-ugróval, ami sokszorosan megéri az esetleges veszélyt, sőt még azt a csalódottságot is, ami a földrejutás pillanatában minden alkalommal el-tölti a másodpercekig szabadon lebegő embert.

Ezt a felszabaduló érzést igyekszik fokozni a síugrás mai irányzata, mely a régi, zuhanó s így nagy légnomással találkozó ugrásokat vitorlázó testtartással és mozdulatokkal helyettesíti.

képpen egy óriási hólabda, egészen a ki-számíthatatlan és teljesen hangtalanul kö-zeledő vadhólavínáig, a fehér halálnak számos válfaja van...

A szerencsétlenségek titka az, hogy a veszé-lyekről nemigen tájékozódnak az emberek, pon-tos túravázlatok nélkül, hiányos tudással indul-nak el, vagy olyan társaságokhoz csatlakoznak, melyeknek csak kerékkötő tagjai lesznek. Hogy megóvják magukat a hiú, kocásfelők társaságá-tól, a kiváló síelők csak próbás síelővel, vagyis több vizsgát, próbát letett, jelvényt viselő síelők-vel indulnak útnak.

Sível a tüzhányók tetején...

Világotjárt síelők egészen rendkívüli átere-pekéről tudnak.

Tüzhányók füstölő krátere körül síelni, a japán Fuzsijama, vagy a sicíliai Etna havas csú-csáról síelés közben letekinteni a virágpompában tündöklő völgyekre, — valóban nem mindennapi élvezet lehet...

Egyben azonban a világbajnok síelő és a nadragfeket alkalmaszó kicsi diák biztosan meg-egyeznek: abban a véleményben, hogy a síelés „a téli sportok királya”... Sz. Weress Jolán.

Hajókatasztrófa a Themzén.

A Themze torkolatában két hajó a nagy ködben egymásba futott. Az „Oxshott” nevű tehergőzös — mint a képünkön is látható — súlyosan megsérült.

Roosevelt elnök még sem hagyott fel a világgazdasági értekezlet tervével

Washingtoni cáfolat ellenére összeül a világgazdasági értekezlet?

Londonból jelentik: Az egyik newyorki lap szerint Roosevelt elnök felhívta Angliát és Franciaországot, hogy kezdeményezzenek tárgyalásokat a világ gazdasági helyzetének javítására; így: a pénzügyítés, vámtételek csökkentése és a háborus adósságok rendezése kérdésében.

Roosevelt a Fehér Házban tartott sajtóértekezleten kijelentette, hogy jelenleg nem szándékszik világgazdasági értekezletet összehívni. Hangoztatta, hogy Runciman, angol kereskedelmi miniszter amerikai útja teljesen magánjellegű s mint régi barátját látogatja meg őt a Fehér Házban.

Londonból jelentik: Washingtoni cáfolatok ellenére angol politikai és gazdasági körökben meglehetősen határozottsággal állítják, hogy Washingtonban gazdasági konferenciára ülnek össze az Egyesült Államok, Franciaország és Anglia képviselői.

Ezeket a híreket megerősíteni látszik az a szombaton kipattant hír, hogy Runciman, angol kereskedelemügyi miniszter után most Otto Niemayer, pénzügyi szakértő, az angol bank igazgatóságának tagja is Amerikába utazott. Londonban annak is nagy jelentőséget tulajdonítanak, hogy a francia kormány Bonnet, volt pénzügyminisztert fogja kinevezni Franciaország új washingtoni követévé.

Az angol lapok szerint Bonnet ugyancsak részt vesz a nagyfontosságú nemzetközi erőfeszítésekben, amelyeknek célja a világkereskedelem felszabadítása. Bonnet első feladata a francia-amerikai háborus adósságok végleges rendezése lesz.

KALODONT 3 kiváló tulajdonsággal garantálja fogai épségét és egészségét!

1. a speciális fog-és szájszappan enyhe habja alaposan megtisztítja a fogakat, ott is ahová a fogkefe nem juthat el;

2. a különlegesen finom tisztító anyag kifényesíti a fogzománcot, anélkül hogy azt megtámadná;

3. a Dr. Bräunlich által összeállított Sufforizin-Oleat fokozatosan távolítja el a fogkővet és megakadályozza az újraképződést.

KALODONT
FOGKÓ ELLEN

A spanyol háború önkénteseinek vitája a francia képviselőházban

A jobboldal indítványt tett, hogy az eddig kiutazottakat is hazatérésre kötelezzék. — Bum miniszterelnök nemzetközi megegyezéstől tette függővé az intézkedést

Párizsból jelentik: A francia kamara pénteken délután megkezdte az önkéntes toborzás eltöltéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását. A javaslat előadója, Raymond Vidal szocialista képviselő utalt arra, hogy az angol kormány már megtiltotta az önkéntes-toborzást, a francia kormánynak azonban eddig nem állt törvényes alap rendelkezésére, hogy hasonlóképpen cselekedjék.

Desbons jobboldali képviselő követelte, hogy a jobboldal által beterjesztett törvényjavaslatot is vegyék tárgyalás alá, mert az sokkal hatályosabb intézkedéseket tartalmaz az önkéntes toborzás megakadályozására, mint a Blum-kormány javaslata. A szónok így kiáltott fel beszédé közben:

— Meg kell akadályozni, hogy vér folyjon Spanyolországban!

Az egész jobboldal és a közép viharosan tapsolt ennek a mondásnak.

A javaslat szakaszonkénti tárgyalása során Herault jobboldali képviselő kiegészítő indítványt tett a második szakasznál, amely 10-100 ezer frank pénzbüntetéssel és egytől hat hónapig terjedhető szabadságvesztéssel bünteti a Spanyolországba utazó önkénteseket. A kiegészítő indítvány arra vonatkozott, hogy a törvény ne csak az ezután történő toborzásokra terjedjen ki, hanem hasonló büntetés terhe mellett kötelezze a polgárháborúban már résztvevő francia állampolgárokat egy hónapon belül való hazatérésre.

Blum miniszterelnök elismerte, hogyha az első lépés a toborzás megtiltása,

második lépésnek a visszatérésre való kötelezettségnek kell lennie.

Ilyen rendszabályokat azonban csak nemzetközi egyetértéssel lehet megvalósítani. A kérdés Londonban már szöbakerült, de a semlegességi bizottság még nem döntött e tárgyban.

Szűkkörű vacsorán vett részt Göring az olasz külügyminiszternél

Diákhangverseny s az ifju fasiszták tisztelgő gyakorlatozása Göring előtt

Rómából jelentik: Az olasz fővárosban tartózkodó Göring, porosz miniszterelnök a pénteki nap folyamán megjelent a Foro Mussolinin s Ciano gróf. külügyminiszter és Mussolini társaságában végignézte az ifju fasiszták gyakorlatait. Délután a Capitoliumban hangverseny volt, amelyen Beniamino Gigli és Gina Cigna, világhírű operaénekesek szere-

peltek. Este a porosz miniszterelnök szűkebbkörű vacsorán vett részt Ciano külügyminiszternél.

Londonból jelentik: Az Evening Standard Mussolini és Göring tanácskozásáról a következő értesítéseket közli a spanyol önkéntesek ügyében.

Az egyik kommunista képviselő bejelentette, hogy megszavazza a kormányjavaslatot, mert ilyen módon nyomást lehet gyakorolni a fasiszta államokra.

Blum miniszterelnök szólalt fel ezután, majd az elnök szavazásra tette fel a javaslatot. A kamara a jelenlévő 591 képviselő szavazatával egyhangulag elfogadta az önkéntes-toborzás eltöltéséről szóló javaslatot.

Mussolini Münchenben találkozik Hitlerrel

Mussolini és Göring abban állapodtak meg, hogy Olaszország és Németország az újabb angol jegyzékre is kedvező választ fog adni, de az eddig felsorolt fenntartásokat ezuttal is megismétli.

A lap azt is tudni véli, hogy Mussolini és Hitler márciusban találkozni fog. Mussolini március elején Budapestre megy, majd on-

nan Bécsbe utazik, végül pedig Münchenben találkozik Hitlerrel. A Reuter-iroda munkatársa kérdést intézett Berlinben és Rómában illetékesekhez, hogy az Evening Standard értesülései mennyiben felelnek meg a valóságnak. A hírt egyik oldalról sem erősítették meg.

Az utolsó szó jogán...

1.

Cluj. Saját tud. Tündöklő Jeromos sirján még mindig nem hervadtak el az emlékezés virágai. A pár nap alatt kiszünetelt szinpadis hős hantjára rendületlenül hordják a koszorukat a barátok és ismerősök. A koszoru-szalagokon, — amelyet úgy lengetnek, mint a lobogót, — reménykedő és bizakodó szavak. Ha jól figyelünk, meghallhatjuk még a kórusnak vezető szövegét is: „Feltámadunk!”

Mi nem tehetünk mást, minthogy rimázkodjunk, ezt a feltámadást intézzük el a legnagyobb esendben. Még a bizalmunkat is hajlandók vagyunk előlegezni, hiszen mindenki jól ismeri a poraiból feltámadt phönix madár meséjét... Szülessen meg ez a balga remény, talán nem ismerünk rá, ha ismét bemutatják átfestett álarcban.

Az őszinteség jegyében született meg az első cikkünk is, ez a második sem lesz mostohagyermek. Minden kertes nélkül lejegyezzük, hogy már mindenki unja Tündöklő Jeromos ügyét. Nem értjük ezt a kitartó dobverést, hiszen a bukás elvitathatatlan. Jeromost eltemettük, elfelejtettük, nincs értelme, hogy nyugalmat bolygassuk. Kétségtelenül kiszünetelt és nem fetszhalott, mint ahogy néhány vakon rajongó rokon hiszi. Az exhumálás a kritikuskok és főképpen a nagyközönség megfellebbezhetetlen határozatából ítélve — hiábavaló.

Nincs értelme, hogy a cikkünk megjelenése után napvilágot látott Jeromos-cikkkel foglalkozzunk. Első cikkünk keretében megírtuk a Helikon drámapályázatával kapcsolatos észrevételeinket és ezzel lezártunk tekintettük az ügyet. Nem akartunk Don Quijote módjára szemalomalharcot folytatni — tévedésnek minősítettük a döntést, nem vádoltunk senkit. A további vita csak üres szócséplés lett volna, amelynek nincs buzája. Beláthatja mindenki, hogy egy ilyen hiábavaló csata nem vált volna hasznára küzködő irodalmunknak. De a Jeromos-ügyet nem hagyták a felelős örvényben elmerülni.

Kétségtelen, hogy mindenki, vérmérséklete szerint, bosszankodva vagy megdöbbenéssel vette tudomásul, hogy a Jeromos-ügyet milyen hallatlan erőfeszítéssel igyekeznek felszínre tartani. Az éber figyelők nem akarták elismerni, hogy a nagyközönség unott kézleglyintéssel intézi el az irodalmi körökben és a napilapok hasábjain mesterségesen előidézett vitát és érdeklődéshajhászt.

2.

Az ünnepi ujságokat lapozgattuk, amikor a Clujon megjelenő „Független Ujság”-ban meglehetősen összefüggéstelen cikkre bukkanunk. Háromhasábos cím: „Jeromos-komplex”. Először tovább akartunk lapozni, de hírielen szemünkbe ötlött az egyik alcím: „Tamási Aron nyilatkozik.” Ezek után érthető érdeklődéssel kezdünk az olvasáshoz. Mi mondanivalója lehet Tamásinak másfél hónappal a darab bukása után?

Olvasás közben az első benyomás visszatevés volt. — mert Kovács György, a fiatal újságíró öntötte riport formába az írónak a darabmal kapcsolatos mondanivalóját, az a Kovács György, aki köztudomás szerint bizalmasa, mondhatni irodalmi tikára Tamásinak.

„Tamási Aron színműve, — kezdi a cikk-író, — a Tündöklő Jeromos, nemcsak a transzylvániai irodalmi életnek, de egész közéletünk érdeklődésének középpontjába került.” (?) „Nagyon elkereszteltnek látjuk az időt arra, — folytatja tovább, — hogy maga az író szögezze le a nagy nyilvánosság előtt is a maga elvi álláspontját és eligazítsa a vitában, Tamási Aron megkérdésünkre tartózkodott a nyilatkozástól. Az író dolga, hogy írjon — teltelte — aki nem tud írni, hadd vitákozzék!”

P. Raoul Plus S. J.

KRISZTUS JÉZUSBAN

A modern, de mégis a szilárd teológiát alapon nyugvó misztikus irányzatunk reprezentáló munkája ez az aszkétikus remekmű.

Ára 115 lel és portó.

Kapható könyvtárakban

Némi csodálkozással akadunk meg a két utolsó mondatnál. Értelmetlenül bámultunk, mert a cimben félcentiméteres betűk hirdették, hogy „TAMÁSI ARON NYILATKOZIK” és itt, ha a látóérzék nem csalnak, öt hasábo vitairás következik, amelynek a keretében az író tartózkodik a nyilatkozástól.

Ez ellentmondás megállapítása után bön-gésszük tovább a cikket s rövidesen kiderül, hogy magának az írónak sincs új mondanivalója a darabmal kapcsolatban. A régi megállapításokat számtalan formában és megvilágításban ismétli. Talán meglepő és egyetlen új az a kijelentése, amit senki sem fog megérteni, aki látta a drámapályázat díjat nyert darabot. Azt állítja, hogy a tartalomnak s a művészi formának összhangba hozása a „Tündöklő Jeromos”-ban jobban sikerült, mint bármikor. Ennyi az egész.

Nem akarjuk részletesen analizálni az író utólagos mondanivalóját is. Nekünk az a véleményünk, hogy nincs helye a magyarázkodásnak. A szerző mondja el a gondolatait és észrevételeit a szinpadon, vagy könyvben és ne utólagosan egy riport keretében.

Végeredményben, a különböző érzések manótanca után, felbuknak a kérdések: miért írták meg ezt a cikket? S kikristályosodik a megállapítás, hogy ez kihangsúlyozása annak, hogy mesterségesen táplálják a lanyha érdeklődést a darab iránt s mindenkit ellenségnek tekintenek (még ha legjobb szándék és érzés ezeti is az illetőt), aki nem hajlandó a töm-füstpötlők sorába állni, hanem bátran, megalkuvás nélkül csatlakozik a jelen esetben helyesen ítélő közvéleményhez.

3.

Nem akartunk szót sem vesztegetni néhány mellékkörülményre, de a második, reklámhajhászással kikényszerített cikkünk utóhangjaképpen, felerősítjük a régen s nagyon halkán pengetett húr hangját is.

Ezt körülbelül így lehet megfogalmazni: „A vádlóból — vádlott let...” Értelmetlenül állunk e kijelentéssel szemben. Enyhe káröröm buidósik a betűk mögött, éppen ezért — nem védekezésképpen, — hanem felvilágosítás céljából ismételtelen lejegyezzük a mondatot, amellyel annakidején az első cikkünket kezdtük: „Nem támadni akarunk, hanem csak beszámolni”. Mi nem vádoltunk senkit, tehát a „vádló” minősítést nem fogadhatjuk el helytállóknak. Ha valaki támadást vagy rosszakaratot látott a sorok közt, ezért titkolt meggyőződése és lelkiismerete hibás.

Az alulírott, mint „vádlott”, tiszta lelkiismerettel önként áll a nagy nyilvánosság törvényeszeke elé és vállalja az előző cikkében elmondottakért mindenki előtt a legmesszebbmenő felelősséget.

Ellenséges hangulatu írásnak képzelették első cikkünket bizonyos körökben, mert megalkuvás nélkül, tárgyilagosan szemléltük az eseményeket. A felelősségérzet hiányát hánortagatták, mert kivételes őszinteséggel írtunk, igen, felelősség kérdése ez.

Mert az író, sőt a transzylván irodalom engesztelhetetlen ellenségének lehet minősíteni azt, aki a tárgyilagos kritikát barátkozás címén mellőzi. Kájon rosszakarat dicsérni egy bukott darabot! Kelletlenül, de sokkal becsületesebb, ha őszintén tárjuk fel a hibákat. Az igaz vélemény elhallgatása vétkezés az író ellen, s aki ezt némán tűri, bűnrészes. Ha eldobjuk a tárgyilagos ítélkezés fegyverét, — hitelvesztésre vagyunk ítélve s komolytalanná válik irodalmunk. Irodalmi életünket eddig józan kritikával irányítottuk ennek köszönhetően a megbecsülést és az áttűtő sikert. A transzylván irodalom nem egy baráti kör számára kiszájtított érvényesítési lehetőség, hanem a havasoktól körülölelt föld szellemét, szenvedéseit, örömeit és gondolatait feltáró nyitott könyv, amelybe bárki írhat, aki elég erős ahhoz, hogy részt vegyen az építő munkában.

Az utolsó szó jogán írtunk utólagos erről az ügyről. A havasok alján az elvakultság éjszakáiban véletlenül, — mint egyszerű közkatona — feljöttünk őrzem szolgálatot. A közkatona aki éber szemekkel figyelt, csak rövid ideig didereg a csillagtalan ég alatt. Leváltják de él a bizalom és a remény, hogy a következő éppen olyan lelkiismeretesen végzi kötelességét.

NEDECZKY FERENC.

Jól sikerül a kisebbségi tisztviselők és alkalmazottak nyelvvizsgálója

Odorheiu. Saját tud. Annak idején jelentettük, hogy az odorheiumegyei kisebbségi tisztviselőket és alkalmazottakat január 13-ra és 14-re újabb nyelvvizsgálóra rendelték. A vizsga a vármegye székhelyén M. Constantinescu megyefőnök, Pretorianu inspektor, Heeser primar és Ion Soriopol állami liceumi igazgatóból álló bizottság előtt folyt le. A vizsgán a megye területéről nyolcvan tisztviselő és alkalmazott jelent meg. A vizsga igen szép eredménnyel zárult, ami egyrészt a vizsgára állottak készségének, másrészt a vizsgáztató bizottság megértő magatartásának tulajdonítható. A nyolcvan vizsgázó közül 75 sikeresen vizsgázott, mindössze 3 utkaparó és 2 titkársasszonyonak nem sikerült a vizsgája.

Târgu-Mures. Saját tud. Most fejezték be a kisebbségi városi tisztviselők részére előírt legutóbbi nyelvvizsgát, amelyre 27 kisebbségi városi tisztviselő és egyéb városi alkalmazott jelentkezett. A vizsgabizottság elnöke Rosca Péter közigazgatási vezérfelügyelő volt. A vizsgára állott tisztviselők közül Metz Piroška, a városi zeneiskola tanárnője érte el a legjobb képességet, de kitűnők voltak valamennyien átmentek úgy a megkívánt írásbelin, mint a szóbeli vizsgán. Kérdéseiket foglalkozásuk hivatali beosztásuk tárgyköréből kapták és kifogástalan szabatos feleleteket adtak, amelyekből megállapítható volt a tudás és szorgalom egyaránt. A vizsgabizottság elnökének kijelentése szerint a bizottság éppen ezért mindenkit átengedett.

Uj templom épül Timisoara egyik városrészében

Timisoara. Saját tud. A negyedik kerületben, a régi Józsefkülvárosban már régóta szűknek bizonyul a plébániatemplom és még a háború előtt mozgalmat indítottak a hívek új templom építésére. Már a tervrajzokat is elfogadták és arról volt szó, hogy az új istenháza 1916-ra készüljön el, amikor a város a pogány törököktől való felszabadítás kétszázados évfordulóját ünnepli. A háború azonban megakadályozta a megvalósítást. A templom pedig továbbra is szűknek bizonyult és nem volt képes befogadni a hívek tömegeit. Metzger Márton dr. prépostplébános egyidőben arra gondolt, hogy a régi tervet ismét napirendre hozza és az anyagi válság idején is legalább újra elindítja a templomépítési akciót. Egyelőre arról gondoskodott, hogy a régi, szűk, hatvanesztendő templomot hozza jókarba és érvényre juttatja régi barokkdekorációját, amelyeket az idők során a tatarozásoknál elrontottak. Ez meg is történt és Metzger dr. prépostplébános most teljesen új tervvel lépett elő. Már régóta észrevette, hogy lelkipásztorokodás szempontjából kívánatos volna, ha a plébánia távolabbsó részén, különösen az egyre kibővülő perifériákon több helyi templom vagy kápolna állna, amelyben az ottani környéken lakó hívekkel intenzíven lehetne foglalkozni. A tapasztalat azt mutatja, hogy templom közelsége nagyban vonzza a híveket, mert a magukénak vallják a közelségben lévő istenházat. A plébánia területén építendő második templom aztán részben tehermentesítendő is a mindig zsúfolásig megtelt plébániatemplomot. Így a prépost most azon iparkodik, hogy még egy vagy két helyen építsen templomot és így minél nagyobb eredménnyel hirdessék Isten igéit a nép között. Hatalmas dómszerű templom három is van a város területén: adott esetekben azokban lehet nagyszabású vallásos megnyilatkozásokat rendezni. A negyedik kerületben azonban meghagyja a régi plébániatemplomot, amely a családok, a hívek előtt annyira kedves és megkezd az akciót egyelőre egy második templom építésére. Pacha Agoston dr. megyéspüspök felhívása is egyezik ezzel és a főpásztor a modern pasztoráció minden közvetlenségével maga jár elől példával. Metzger dr. prépostplébános tehát a templomban kihirdette, hogy akciót indít a városrészben építendő második templomért és adakozásra hívta fel a híveket. Az adakozás meg is indult. Nagyon öszegyet, tizenkétezer lelt, mindjárt a székeskáptalan adott. A prépostplébános híveinek áldozatkészségét ismerve, annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy az akció bizonyára sikerrel jár, úgyhogy egy éven belül már meg is lehet kezdeni az építkezést, két éven belül pedig okvetlenül elkészül az új templom. Kisebbszerűnek tervezte, mintegy egymillió költséggel. Ennek befejezte után pedig valószínűleg a harmadik templom létesítése érdekében is megindul az akció.

HIREK

Központi postahivatali kiadványok
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldos: Egyszeri 500, féléves 2500, évi 4500, egy évi 8000, két évi 15000, három évi 22000, öt évi 35000, tíz évi 65000.
Külföldi előfizetők: Egyszeri 1000, féléves 5000, évi 9000, egy évi 16000, két évi 28000, három évi 40000, öt évi 60000, tíz évi 110000.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 77.

Felkiosztó: **PERÉDI GYÖRGY**
Csiji szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Csal. Pista Utcai 13.

Kéziratokat nem öntünk meg és nem adunk vissza.
Csak a választásokról megküldött válaszokat.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató Intézet jelentése szerint várható időjárás a következő 24 órára: Enyhés, északi, északkeleti szél, keleten még elvélve havazás és talajmenti fagyok.

A NÉMET PÜSPÖKI KAR NÉGY VEZETŐTAGJA RÓMÁBAN. Rómából jelentik: A német püspöki kar négy vezető tagja: Faulhaber müncheni, Bertram boroszlói, Schulze kölni bíboros és Gallen gróf müncheni püspök pénteken este a Vatikánba érkezett. Az odaérkezéstük bizonyára összefüggésben van a német püspöki kar legutóbbi tanácskozásával.

HIR GÖRING LENGYELORSZÁGI UTJÁRÓL. Londonból jelentik: A Daily Telegraph berlini levelezője szerint Göring porosz miniszterelnök februárban Ankarába, márciusban pedig Varsóba utazik, a lengyel-német viszony javítása céljából.

MÁRIA KIRÁLYNÉ NYILATKOZATA EGY JUGOSZLÁV LAPBAN. Belgrádból jelentik: A Belgrádban megjelenő „Balcan Herald” című angolnyelvű lap Mária királyné nyilatkozatát közli. Mária királyné a felhívással fordul az emberiséghez, hogy szabadítsa fel magát a felforgató erők végetes befolyása alól. Mária királyné a nyilatkozatát ezzel a mondattal fejezi be: „Ébredj Európa, míg nem késő.”

Tovább tartanak a zavargások a lengyel egyetemeken. Varsóból jelentik: Valamennyi lengyel egyetemen tovább tart a nemzeti érzelmű diákság zsidóellenes zavargása. A varsói és vilnai egyetemen minden teremben külön padokat jelöltek ki a diákok a zsidó hallgatók számára. A vilnai egyetem rektora lemondott, mert nem tudta a rendet helyreállítani.

A hadirokkantak felülvizsgálása. Odorheiu. Saját tud. Tudvalevő dolog, hogy a világháború hadirokkantjai közül igen sokan vagy nem kaptak nyugdíjat, vagy pedig olyan szerény összeget kaptak, ami nem áll arányban a rokkantságukkal. Ezért az odorheiumegyei rokkantak a Magyar Párt irodája útján felülvizsgálatukat kérték. A kérésnek meglelt az eredménye, mert a vármegyei rokkantakat több csoportban a napokban Bucurestibe rendelték felülvizsgálásra. A világháború rokkantjai a felülvizsgálatról bizakodó lélekkel tértek vissza, remélve, hogy most már mindnyájan megkapják az őket megillető rokkantsági nyugdíjat.

MEGHALT A 104 ÉVES CLUJI MATRÓNA. Bucuresti tudósítónk néhány napot Clujon töltött és akkor színes riportot küldött lapunknak özv. Jámbor Józsefné szül. Soly-mossy Katalin 104 éves matrónáról. Mint most Clujról jelentik, a legöregebb cluji asszony egy nappal a cikk megjelenése után véglegesen meghalt.

20.000 talpát vesz át a MAV Baia-Maren. Saját tud. A „CAPS” központja 20.000 darab traverz talpát rendelt a bányavidéki erdőgazdálkodásnak. A talpákat a Magyar Államvasutak vette meg, 212 lejes darabonkénti árban, ab román-magyar határ, vagonba rakva.

ZÜRICH ZÁRLAT. Párizs 20.33¹/₂. London 21.38¹/₂. Newyork 345.50. Brüsszel 73.45. Miláno 22.92¹/₂. Amszterdam 238.42¹/₂. Berlin 175.10. Bécs 78.25. Prága 15.20. Varsó 82.25. Belgrád 10. Bucuresti 325.

Olvasóink és teresszétek a Magyar Lapok-at!

Engedélyezték a tg.-muresi kollégium párhuzamos osztályait. Targu-Mures. Saját tud. Amint jelentettük annak idején, a közoktatásügyi miniszter a tg.-muresi ref. kollégium párhuzamos osztályait az 1936-37. tanév elején megszűntette. Ez az intézkedés a megmaradt osztályokban túlszűfoltóságot eredményezett. Dr. Bernády Györgynek, a tanintézet érdemes főgondnokának végre sikerült meggyőznie az illetékes tényezőket a káros intézkedés felől és Bernádynak legutóbbi bucarestii útja alkalmával sikerült is elérnie, hogy azt visszavonják s így a miniszter megengedte újra, hogy a túlszűfoltósított osztályok növendékeiből párhuzamos osztályokat állítsanak fel.

„NYOMDAVÁROST” ÉPÍT A SZOVJET A VILÁGPROPAGANDA FOKOZÁSÁRA. Moszkvából jelentik: A komintern a világpropaganda fokozása érdekében nyomdavas építést határozta el, melynek a neve Knyigostroi lesz. A város kizárólag egy hatalmas nyomdából fog állni, ahol könyveket és röpiratokat fognak nyomni, hogy fokozzák a kommunista propagandát. Ugy tervezik, hogy egyelőre négyezer szedővel kezdik meg a munkát. A nyomdavas évi könyvtermése százmillió példány lesz, a világon minden nyelven. Itt írjuk meg azt a londoni jelentést, hogy a brazil rendőrség kommunista szervezkedést leplezett le. Több kommunista agitátor került a rendőrség kezére. A házkutatás alkalmával több iratot foglaltak le, amelyek azt igazolják, hogy a kommunista szervezkedést Moszkvából irányították.

Hasmütétek utáni időszakokban reggelenként egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz igen kedvelt, nagyértékű hashajtó, amely a belek tartalmát biztosan felhígítja és azt minden fájdalom okozása nélkül néhány óra alatt könnyen levezeti. Az orvosok ajánlják.

Az orosz szovjet új alkotmánytervezete a kommunista nemzetközi központi tanács előtt. Moszkvából jelentik: Az itteni diplomáciai testület jelenlétében pénteken megnyitották a Kremlben a központi tanács 17-ik rendkívüli nagygyűlését, mely az új szovjetalkotmánnyal foglalkozik. Az ülésen 1200 kiküldött 24 államot, 17 független köztársaságot és 15 nemzeti kerületet képvisel. Az ülés elnökeül Stalint választották. Kalinin előterjesztette a jelentést az alkotmánytervezetről.

Balamaren is áramelésre készülnek a pékek. Saját tud. A balamarei időközi bizottság mintegy fél évvel ezelőtt 8 leiben állapította meg a fehér kenyér, 7 leiben a félbarna és 8 leiben a barna kenyér árát. Most a pékek küldöttsége megjelent a polgármester előtt és engedélyt kért az árak egy leles felemelésére, azzal az indoklással, hogy bárhol az országban drágább a kenyér, mint Balamaren. Ciontea polgármester biztató ígérettel bocsátotta el a küldöttséget. Rövidesen tehát Balamaren is megdrágul a kenyér.

Temetés Oradeán. Wildmann Kálmán nyug. erdőmérnök 62 éves korában elhunyt. Temetése hétfőn d. u. 4 órakor lesz a Delavrancea utca 19 sz. gyászháztól. (Erdélyi „Concordia”).

Mint egy vasarboncs a mell körül

Így érzi a légzésnél az érelmeszesedésben szenvedő. A szédülési esetek, fülzúgások, stb. mellett a légzési nehézségek a 40 éven felüli kornál már az érelmeszesedés jelenlétét is jelentik.

Az egyetlen gyógyszer, amely ezen betegség összes tünetéire erősen hatással van a dr. Mladejowsky-féle Sklerolsyrup.

Sklerolsyrup oldja a véregekben a mézsavat. Ilyen módon a vérkeringés újra normális lesz, a szív nyugodtan tovább dolgozhat és sorjában eltűnnek az érelmeszesedés minden tünetei.

Diabetikusok Sklerolsyrup „D”-t vesznek mely cukor nélkül készült. Kapható gyógytárakban és drogériákban.

Olvasta már,

hogy a „MAGYAR LAPOK” újra szép és értékes ajándékokkal kedvezzék előfizetőiket? A hagyományos ajándékozás akcióit ez évben megindította a „MAGYAR LAPOK” kiadóhivatala és meghatározta, hogy számos nyereményt fog sorsolás útján elajándékozni előfizetői között.

Ime a feltételek és a szezósztásra kerülő ajándékok:

I. CSOPORT. Azok között, akik 1937 március 1-ig az 1937. évre szóló teljes előfizetési díjat egy összegben megbízottunk útján, vagy közvetlenül hozzánk eljuttatták.

a) FÖNYEREMÉNY. Egy ingyenes római út az ez év tavaszán, május hónap megrendezendő társasulazásunk keretén belül Oradeától Oradeáig.
b) Bangha Béla S. J. 8 kötetes: „A Keresztény Egyház Története” a munkája;

c) egy fényképezőgép;
d) egy darab 1/4-ed államsorsjegy a július hónapban kezdődő 14-ik osztálysorsjáték 4 osztályára;
e) fenti nyereményeken kívül 10 nyertes előfizető között 1-1 világhírű regényt sorsolunk ki.
II-IK CSOPORT. Azok között, akik 1937 március 1-ig egy félévre szóló előfizetési díjat fizetnek ki január 1-től június 30-ig:

a) egy római út fele költségének megtérítése mellett a nyertes résztvesz a tavaszkor megrendezendő olaszországi útunkon Oradeától Oradeáig;
b) 1 heti tengeri nyaralás teljes ellátással a Fekete tenger melletti Constanjában;
c) egy darab 1/4-es sorsjegy 4 osztályon keresztül érvényességgel a 14-ik osztálysorsjátékon;
d) egy csinos úti necessaire;
e) 10 nyertes között 1-1 világhírű regényt sorsolunk meg ki.

III-IK CSOPORT. Aki 1937 március 1-ig nincsenek semmiféle díjjal hátralékban. Ide tartoznak azok, akik a díjakat havonta pontosan eszközik, vagy akiknek ha egy kis hátralékuk van, ezen időpontig azt kiegyenlítik. A március 1-ig jelentkező új előfizetők, amennyiben ezen feltételeket teljesítik, ugyancsak résztvesznek ezen csoport sorsolásában:

a) egy teljes évi ingyenes előfizetés lapunkra;
b) egy 1/4-ed sorsjegy a 14-ik osztálysorsjáték négy osztályán keresztül;
c) egy 1/4-ed sorsjegy ugyancsak a 14-ik osztálysorsjáték 4 osztályán keresztül;
d) 15 nyertes között 1-1 világhírű regénynek ingyenes kiosztása.

Miután a feltételek teljesítésével nem kockáztat semmit, mindenkinek érdeke, hogy azoknak minél pontosabban eleget tegyen.

Az egyes csoportok keretén belül is szépszámú nyeremények elég nagy esélrt nyújtanak a nyeresre, ezért helyesen cselekszik, ha szerencsésjét megkísérl.

Az Ügyvédkamara érdekes határozata az „eredeti” névről. Bucuresti. Saját tud. A bucaresti Ügyvédkamara tegnap azt a határozatot hozta, hogy a tagsági névsorokba a tagok eredeti neveit akkor is fel kell venni, ha a névváltoztatás törvényes formák között megtörtént.

DURA-OPTIMA FÜTŐELEMÉK. Több oldalról beérkezett és egybehangzó jelentések arról számolnak be, hogy a DURA-OPTIMA fűtőelemek oly szenzációs teljesítményeket nyújtottak, amelyek minden várakozást felülmúlnak. Szükségesnek tartjuk lapunk olvasóit erről tájékoztatni. Mint a DURA-MŰVEKTől értesülünk, az első szériában piacra hozott fűtőelemek most már 6 hónapja állanak a rádiósoknál állandó üzemben és a számtalan helyről kapott köszönő és elismerő levelek a legjobban bizonyítják, hogy ezen elemek minden igényt kielégítenek. Ajánljuk tehát a telepese géppel dolgozó rádiótulajdonosoknak, hogy akkumulátorjukat a lényegesen gazdaságosabb fűtőelemekkel helyettesítsék.

Igen előnyösen és gazdaságosan használhatók ezen elemek mindenfajta elektromos készülékeknél is, melyek állandó és nagy teljesítményt igényelnek. Szakkörök az elemek magas teljesítményéről a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak. Technikai felvilágosítást szívesen nyújt a DURA-MŰVEK R.-T. Timisoara.

Evangélikus tea. Az oradeai evangélikus egyház női bizottsága, az iskola nagytermében (Take Jonescu 26.) ma d. u. fél 6 órai kezdettel teadélutánt rendez, melyre hív a hivatelt, mint az érdeklődőket szeretettel meghívja az Elmökser

Huszonötmillió lei a satumarei betegseggyazs díj keltsegtetése. Saját tud. A satumarei betegseggyazs díj keltsegtetése már összeallította 1937-38. évi költsegtetéseit, amelynek végeösszege 25 millió 221 ezer L.

Nagy ismeretséggel bíró hölgyek és urak állandó jövedelemhez juthatnak.

Jelentkezések: „PIETAS“
Str. Rimanóczy 3. I.

Közel tizenkilencezer nemzeti szocialista kapott kegyelmet a német-osztrák kibékülés óta. Bécsből jelentik: Mint hivatalosan közlik, az 1936 évi júliusi német-osztrák megállapodástól számítva az év végéig a nemzeti szocializmus érdekében törvényellenes tevékenységet folytatott és ennek folytán büntetett személyek a következő kegyelmi tényekben részesültek: 1046 esetben elengedték a bíróságilag elítéltek büntetésének hátralevő részét, 1917 függőben lévő eljárást beszüntettek, 12618, a júliusi puccsban kisebb mértékben résztvevő egyén ügyében abbahagyták az eljárást, 1625 egyénnek elengedték a közigazgatási büntetésük hátralevő részét, 1252 esetben beszüntették a folyamatban lévő közigazgatási eljárást. A wöllersdorfi gyűjtőtáborból 226 embert bocsátottak szabadon. Végösszegeben tehát 18 ezer 684 nemzeti szocialista kapott kegyelmet a német-osztrák kibékülés óta.

Az Építőiparosok Szövetségének műsoros bálja január 17-én Oradeán, a Kereskedelmi Csarnokban

HAVAZIK A NARACS HAZAJÁBAN. Rómából jelentik: Nápolyban a hőmérséklet elérte a fagyponthoz. Ezzel egyidejűleg a városban és környékén havazott. A Vezuv oldalait teljesen beledi a hó. Havazást jelentenek Palermóból is.

* **Modern szépség.** A modernség: eredetiség, női báj és egy olyan egyéni varázs, amelynek segítségével a nő úgy a hivatásánál, mint pedig a házasságánál eléri célját. Ma már nem takarják el az arcot, hanem igenis igyekeznek azt felfedni és az arcon a lelket visszatükrözní. Üdeség, tisztaság, fiatalosság és egészség, szellem és báj, mindezek a bőrön kifejezésre lesznek juttatva, hogy ha Scherk-féle arcvizet használ, mely megóvja fiatalosságát és üdeséget kölcsönöz. A Scherk arcviz megtisztítja a bőrt mélyen bent a pórusokban is intenzívebbé teszi a vérkeringést miáltal élénk és mosolygós arckifejezést is nyújt.

Összemarta a rendőrt az öleb. Targu-Mures. Saját tud. Kellemetlen meglepetés érte Pásztor Constantin tg.-muresi forgalmi rendőrt, akit szolgálati helyén megtámadott egy öleb. Az ölbelt kutya a meglepett rendőrnek váratlanul nekiugrott és arcán, kezén úgy összeharapta, hogy szolgálati helyéről azonnal le kellett váltani. A mentők első segélye után Pásztor Constantint a clujji Pasteur-intézetbe szállították, míg a nyilvánvalóan veszett ölebet, amely pillanatok alatt eltűnt, a városban egy egész gyepmesterkülönítmény keresi.

ELEGETT EGY ÖREGASSZONY. Zălau. Saját tud. Halálos szerencsétlenség érte öz. Kiss Istvánné zălaui asszonyt. Öregén és betegén egyedül élt kis szobájában. Pénteken jól befűtött a kályhába és melléült. Közben elnyomta az álmot és ráesett a vörösen izzó kályhára. Kissné harmadfokú égési sebeket szenvedett és röviddel a kórházba szállítása után meghalt.

Népes temetés. Londonban a napokban halt meg a legmegatalkodottabb angol agglégény. Hetvenöt éves volt halála idején s mesélik róla, hogy életének utolsó ötven éve alatt alig érintkezett valakivel. Családjának utolsó tagja volt: rokonai, hozzátartozói előtte haltak meg s így húsz ezer fontot kitevő vagyonának nem akadt örököse. Mindezek után az volt a legkézenfekvőbb feltevés, hogy temetésén a gyászoló gyülekezet, na lesz is ilyen, nagyon kevés emberből fog állni. Aki azonban a temetés napján kiment a londoni temetőbe, legnagyobb csodálkozására több ezer főnyi tömeget talált a hetvenöt éves agglégény koporsója körül. Kiderült, hogy az elhunyt végrendeletében úgy rendelkezett, hogy mindenki, aki temetésén részt vesz, öt fontot kap vagyonából. Ezzel meg is van oldva a rejtély. A közjegyző segítségével ugyanis a halottas ház előtt írta fel az öt fontra igényt tartó „gyászolókat” neveit, összesen négyezeret. Azok, akik megkésve jöttek és létszámon felül voltak, illetve már nem jutott volna rájuk a húsz ezer fontból, eltávoztak és nem vettek részt a temetésen... Ingyen senki sem maradt ott, senki se gyászolt! Londonban is szeretik a pénzt ezek szerint...

Kávéházakba, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at

A szegény bányász halálos tragédiája. Baia-Mare. Saját tud. Cotu Sándor száraz faágakat ment gyűjteni a közeli erdőbe. Egy vastagabb ág a fejszecsapások alatt letört, de oly szerencsétlenül, pattant vissza, hogy Cotu gyomrát találta el. A szegény bányász a helyszínen kiszívott. Cotu Sándor halálát felesége és öt gyermeke gyászolja.

A pápa díszautója a Budapesti Nemzetközi Vásáron. A Budapesti Nemzetközi Vásár igazgatója legutóbbi olaszországi útja alkalmával megbeszéléseket folytatott Olaszországnak és az olasz gyarmatoknak — közöttük Abessziniának — a vásáron való részvétele ügyében. Tárgyalások vannak folyamatban, mint pl. a pápa díszautójának és a Duce összecusukható motorkerékpárjának kiállítására vonatkozóan.

SATUMAREN 20 SZÁZALEKKAL EMELKEDETT A VALÁSOK SZÁMA. Saját tud. A törvényszék az elmúlt évben 190 házasságot bontott fel. 1935-ben százötvenhat házaspár vált el, úgyhogy a jogerős válóperek száma egyik évről a másikra 20 százalékkal emelkedett. Szomorú erkölcsi bizonyítvány.

ELMARAD A JANUÁR 16-RA HIRDETETT MAGYAR BÁL GRADEÁN. A Magyar Párt helyi tagozatának elnöksége közli, hogy a ma este hirdett „Magyar Bál” elmarad.

A jegyek árát a rendezőség visszatéríti minden délelőtt 9—12 között a Magyar Házban, Str. Duca 9 szám alatt mindazoknak, akik jegyetket előre megváltották s a jegy árát nem óhajtják a magyar diákszegélyezés céljára fordítani.

Az Építőiparosok Szövetségének műsoros bálja január 17-én Oradeán, a Kereskedelmi Csarnokban

Tovább dühöng a tél az Ókirályságban. Bucuresti. Saját tud. A Fekete-tengeren tovább dühöng a vihar. Bucovinában, Moldovában nagy fagy volt, helyenként hóviharakkal.

Ellopták a menyasszony 50.000 lei értékű kelegyjét. Satumare. Saját tud. Öz. Isac Mihálné amatli jómódú hadiözvegy asszony pénteken hajnalban arra ébredt, hogy az udvari szoba ablakait, amelyeket ő előző este gondosan bezárt, erősen csapkodja a szél. Rémülten kapkodta magára ruháit és a szomszéd szobába lépett, ahol szomorú látvány fogadta. Leánya szekrényének két ajtószánya tárva-nyitva állott és a szekrény teljesen ki volt fosztva. A padlora néhány párna van dobova s azon vizes lábnyomok. Isacné azonnal felköltötte leányát és együtt megállapították, hogy betörő járt a lakásban, aki egyetlen darabot sem hagyott a szekrényben a drága menyasszonyi kelegyéből, amelynek értéke 50.000 lei. A párnákat zaffogónak használta a betörő, úgyhogy a szomszéd szobában alvó család nem is ébredt fel. A menyasszony idegrohamot kapott, amikor felmérte a súlyos veszteséget. A napokban lett volna az esküvője, amelyet emiatt el kell halasztani. A betörő és zsákmánya eltűnt.

Abesszinia új bélyege, 30 centes, olasz-abesszini szövegű bélyeg, amelyet az olasz király, Abesszinia császáranak arcképe díszít.

Elhízott egyéneknek a már régóta szívesen alkalmazott természetes „Ferenc József” keserűvíz-kúra a bélműködést erőteljesen előmozdítja, az anyagcserét tetemesen élénkíti, a zsírmennyiséget megfelelően lecsökkenti és a testet könnyedé teszi. Az orvosi szakirodalom kimutatja, hogy a Ferenc József víznek a máj és a végbél felé irányuló vértelulásoknál, valamint aranyérről és prostatajoknál is valóban áldásos hatása van. Az orvosok ajánlják.

Folyóirat-szemle

A Vasárnap januári száma változatos, gazdag tartalmából kiemeljük: dr. Baráth Béla, dr. Nagy András, Aradi Zsolt, dr. György Lajos, Kelényi B. Ottó cikkeit, Pakócs Károly, ifj. Dezsényi Béla, Florián Tibor, Gáldi László verseit. A kitűnően szerkesztett katolikus folyóiratot színes könyvszemle egészíti ki s igen érdekes fényképeket közöl a művészéletéből. A Vasárnap kiadóhivatala: Arad, Minorita kultúrház. Előfizetési ára: egy évre 240 lei, egy szám ára 10 lei.

A Képes Krónika legújabb száma is igen gazdag tartalommal jelent meg, amelyből kiemeljük a következő cikkeket: Mihály László: Kedves Farsang, Lőrinczy György: Mikor az eső esik, Havas István: Ökörnyál (vers), Ronay Kázmér: A fővárosi képtár kiállítása a Nemzeti Szalonban, Ujházy György: Csipet karácsonyi hó, Kiss Gábor: Távoli szemek mellett (vers), Kánya Teca: Józannokkal szemben kézirattal. Monostory Margit: A kis rendes, Herczeg Gábor: Tavasz melódiák (vers), Bárdos Németh János: Őz Iván, Szentgyörgyi Ferenc: Párizsi emlék, Tóth Irén: Emlékezés (vers), Huzella Odón: Ismeretlen műperlesek képek, Sád Béla: Mit szól hozzá? Endrőd Béla: Klári-Cláry-Klára című regényfolytatása, Nagy Méda: Taníts meg a titokra (vers), Szilágyi Endre: Utazás Budapest körül, Timár József: A démon, Gróf István: Szeretlek (vers) és a rendes, kedvelt rovatok. A Képes Krónika előfizetési ára: 1 évre 350 lei, félévre 180 lei, negyedévre 100 lei.

Az Építőiparosok Szövetségének műsoros bálja január 17-én Oradeán, a Kereskedelmi Csarnokban

Tibor Ernő képkiallítása Oradeán

Oradea. Saját tud. Tibor Ernő, az ország szerinte ismert festőművész, aki Bucurestiben Párizsig Európaszerte sikert aratott műveivel, vasárnap nyitja meg kollektív kiállítását Oradeán. Ez a tárlat jubiláris kiállításnak is számít, mert az élete teljében levő Tibor egész fiatal korában, harminc év előtt állított ki először — Párizsban. A Str. Aurel Lazar egyik üres üzlethelyiségében, a Socec-könyvkereskedés szomszédságában rendezte meg Tibor mostani kiállítását. A falakak régebbi és újabb vásznai borítják és izléses díszadnak a kollektív tárlatnak az egyik szöveg-éző műhely selyem bokhara és modern lakásokba illő selyemtrikó szövegei, amelyek között nagyszerűen érvényesülnek Tibor tompított színű új képei. Régebbi művei közül itt látjuk néhány portréját s hatalmas méretű piactéri képét, eleven nyüzsgésével, poros levegőjével. Ujabb képek között Darvas Zsuzsa finom, artistikus arcképe, világos tengerparti temperái, szürkés tónusban tartott csendéletei s néhány érdekes enterieurje keltenek különösebb figyelmet. Csúpe lendület, frissesség minden képe, — lehiggadtság csak itt-ott észlelhető, mintha néha kiessé megpihent volna a piktori lábzan, amelyben immár 30 éve ég és él és alkot igen értékes műveket a már örökifjú Tibor Ernőnk.

A kiállításon két értékes képet sorol ki Tibor s már ezért is érdemes a kiállítás megtekintése.

Mindazoknak, akik felejtethetetlen jó férjem elhunyt alkalmával részvétükkel fájdalommat enyhíteni igyekeztek, ezúton mond halás köszönetet

Oradea, 1937. január 16.

ÖZV. BARDON FERENCNE.

„Uj középkor...“

Ma: *Andi Zrínyi*

Veszedelemes dolog manapság középkorról beszélni. Az emberek emlékezetében még mindig annak a történelmi iskolának meghatározásai élnek, amely szerint: a középkor sötét volt, tévedés az emberi szellem fejlődésében és semmiesetre sem alkalmas arra, hogy büszkén, vagy legalább is megelégedettséggel tekintsen vissza rá a „felvilágosodás korának“ gyermeke. Nem volt még a történelemnek egy olyan része, amelyet úgy elrágalmaztak volna, mint a középkort. Más időknek jó és rossz oldalait egyformán tanítgatják az iskolában, mérlegre teszik az összes cselekedeteket, férfiakat, akik az irányításban résztvettek, „objektív“ képet igyekeznek adni számunkra. Emlékezzünk csak vissza, hogy melyek azok a korok, amelyek mint harmonikus és szép emlékek maradtak meg agyunkban — az iskolakönyvek nyomán. A kereszténység első századait ki kell kapcsolnunk ez esetben, mert alig találunk ekkor még valamit, ami a későbbi kor világnézet kutatója számára kellemetlen lenne. Azután egy nagy ugrással a reformációhoz vagyunk, ettől az időponttól kezdve szép és megszívlelendő volt mindaz, ami az emberi szabadság nevében történt, a liberális gondolkodók, héroszok és ideálok, hadvezérek, államférfiak, Gusztáv Adolfok, Nagy Frigyesek, a francia forradalom Siejés abbéi és mindaz, ami a bűvös *szabadság, egyenlőség, testvériség*, e földi szentháromság égíse alatt történt. A középkorról azt hallottuk, hogy ott reakció volt és intolerancia, hogy elevenen megsütötték azt, aki szabad véleményt mert nyilvánítani, a kereszties hadjáratokról hallottunk, hogy milyen barbár módon hengerelte végig ez az áradat az akkori Európát, bigottságról, szűklátókörrel, sántái papokról, szenilis császárokról és legfeljebb néha-néha egy egy szentről, de arról is úgy, mintha nem tartozna a középkor lényegéhez és mintha ő is szegyenlené mindazt, ami ott történt. Arról nem beszélt senki, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség igazi csirái csak a középkorban voltak meg és arról sem beszéltek nekünk, hogy nem kell mindent megvédenünk, ami a történelem folyamán látszólag az egyház égíse alatt történt. Így aztán eljutottunk odáig, hogy a világnézetek mai, szörnű zürzavarában az emberiség nagyrésze vezetőstől, még mindig egy olyan ideológia lerakodóhelye, ahova a mi fogalmaink nem tudnak betörni és értelmetlenül állunk egymással szemben, hiszen *mindgyükünk más nyelven beszél.*

Egyidőben azonban hatalmas erővel indult meg a középkor rehabilitációja. Nem akarok itt sem az egyház, sem a középkor apológiája lenni, hiszen akkor fel kellene sorolnom mindazokat, akik évszázadok óta küzdöttek egyházi oldalon az emberiség valódi fejlődésének megmutatásáért. Elegendő, ha a világi részen egy Werner Sombart véleményét idézem, aki nál élésebben talán senki nem vonta meg a határvonalat a középkor és a ma között. „Eljön az idő, — mondotta — amikor a mai világot sötétnek és elmaradottnak fogják nevezni, hogy napnál fényesebben világítson a középkor igazsága.“ Ő volt talán az első, akitől félrevezetett széles néprétegek megtudhatták, hogy a középkorban *nem azok a külső formák voltak a fontosak, amelyekkel elijesztettek bennünket tőle, hanem a lelki és vallási egység, a társadalom és a gazdaság zseniális szervezetsége.* Nem az volt a fontos, hogy a zsidók sárga folttal jártak, sem pedig az, hogy a tévtanok hirdetőit kizsákmárak mélyén is kényszerítették tévedésük belátására. A félrevezetett ma embere előtt valósággal istenkáromlásnak látszik az ilyen tétel, amelyre azonnal a szent humanizmus nevében legmélyebb felháborodásuknak adnak kifejezést. A történelemkönyvek ugyanis csodálatos véletlen folytán elfelejtették a középkorról szóló fejezet félé odairni ezeket a szavakat: „*Omnia ad*

maiolem Dei gloriam“. A középkor emberét csak egy cél vezette: A tulvilági élet előkészítése és minden tette felett ott érezte a valóságban is az Istent. Mai megfertőzött gondolkodásunkkal természetesen elképzelhetetlen, hogy valaki csak egyféleképpen akarja szomszédja javát, úgyhogy a felebarát megismerje az Istent.

Nem tudjuk a középkor eseményeiből levonni azt a nagy *negativumot*, amelyet az emberileg és szellemileg primitívebb időszak jelentett. Matematikai nyelven: Nem tudunk gyököt vonni a középkorból, hogy tisztán álljon előttünk örök principiuma: *a transcendentális*, az a tény, hogy egy fényforrás felé fordította mindenki az arcát és ennek a fényforrásnak jegyében szervezték meg a földi életet is.

Elfogulatlan teológusok és tudósok, filozófusok és még természetbuvárok is ma már megállapítják, hogy mindaz, ami a reformáció óta történt, nagy vargabetűt jelent az emberiség történetében és mindaz, aminek nyomásztó súlya alatt ma nyögünk, mind onnan származik, hogy *szinte erőszakosan kiugrasztottuk az emberi fejlődést megállapított vágyaiból, helytelen, téves állomások felé értünk, de vezetőnk most már visszaindított a helyes útra.* Ebben a pár mondatban senki se keresse azoknak a nagy értékeknek elítélését, amelyet a liberalizmus hozott. Senki se gondolja azt, hogy a letűnt időt szegyelelnünk kell és mindazok, akik a liberalizmus értelmében voltak a történelem irányítói: gazemberek, akiket a népitéletnek ki kell végeznie. Aki ilyet állít, az nincs tisztában a kereszténység lényegével, az nem tudja, hogy a kereszténység az *egyenre* épít mindent, de az egyén cselekedeteit mindig harmonikus formában kötik meg a közösség szempontjai. Azért mondjuk, hogy a liberalizmus nagy vargabetű volt, mert korlátlan szabadság volt. Elszakította az embert minden megkötöttségtől. Vallásban, világnézetben, társadalomban és a gazdasági életben, amikor *testvériséget* hirdetett, *felmondta a közösség gondolatát.* „Contract sociale“ hirdetett, társadalmi szerződést, de nem kérte ki, e magában véve helyes szerződésre egy magasabb felség szankcióját. *Egyenlőséget* hirdetett és ebből lett a legnagyobb rabszolgaság, amelyet az emberiség megélt a földön, a kapitalizmus az egyenlőség révén a nagy ragadozók chségének kedvezett és valójában azt jelentette, hogy a gyengébb nem pótolhatja erejét az erősebbel szemben. *Szabadságot* hirdetett és lerágta az emberről a halhatatlan lelket, kikaparta a világmindenségéből az Istent. Mindent a korlátlan jegyében a reformáció óta. Magábanvéve mind a három elv helyes, de a regulátor a mérték, kánon nélkül olyan, mint az a játékmozdony, amelyet felhúztak és elindítottak, de nem vigyáztak rá senki. Magától értetődik, hogy csak a véletlenül múlik majd, vajjon beleütöközik-e valamibe és nem zúzza-e össze magát.

Mindez megbosszulta magát. Az ember fejlődés mozdonya nekiment a falnak. A világháború előtt érte el kulminációs pontját ez a korszak, amikor egy látszatjólétben, látszatnyugalomban „mindenkinek jól ment.“

Az emberiség azonban — bármilyen sértesnek lássék is sokak szemében — *nem érkezik el soha abba a periodusba, hogy egyszerű szabad lehessen.* Az emberi természet rossz oldalai ütözködtek ki minden oldalon s így keletkezett a liberalizmusból korlátlan zürzavar. Ebből a zürzavarból kiút pedig csak egy van: *Vissza a „középkorba*“. Tudom, hogy ezért a kijelentésért sokhelyen, ahol keveset gondolkoznak, ma még megköveznének. Pedig kár az izgalomért. *A középkor, akár akarjuk, akár nem: jön.* És hamarosan rá fognak ébredni a gondolkodó emberek, legjobban pedig a liberalizmus jóindulatúan állhatatos védői, hogy a „középkor“ az *egyetlen megoldás.* Senki sem állítja azt, hogy abban a formában, ahogy akkor volt.

Butaság és korlátoltság volna állítani éhinni épügy, hogy mindazt, amit technikánk és kulturánk kitermelt, mint értéktelent, az új idők el fogják dobni. Aki ezt állítja, az nem ismeri a történelmet, nem ismeri a kereszténységet és reakciósabb, hátramaradottabb, elfogultabb egy indiai törzsfőnöknél. Nem vagyunk kötelesek különben sem mindazt megvédeni, — mint már említettem, — ami a történelem folyamán az egyház égíse alatt történt. Sem a kereszties háborút, mint háborút, sem az inkvizíciót, sem egyes pápákat, de legkevésbé egyes egyházi férfiakat. Az idő folyása azonban azt mutatja, hogy az emberiség önmaga akar visszatérni a helyes útra és belátta, hogy hol vannak az életképes csirák. A középkor visszatértének két első jele minden kétséget kizáró módon megérkezett. Ez a két csalhatatlan jel jó oldalon a hatalmas *vallásosság*, amely végigszántja a világot és rossz oldalon az *intolerancia*, amely most kezdi kényelmetlenül tenni életünket s ami kegyetlen ellenhatás a korlátlan liberalizmusra.

Az eseményeket, amelyek ma a világban lejátszódnak, csak ebből a szempontból nézheti egy igazi keresztény ember. Mäskülönben a sok beszéd, látszólagos politikai esemény és egyéb között elveszi és elveszti önmagát. Különösen most van arra szükség, hogy a katolikusok sub specie aeternitatis nézzék az eseményeket. *Zavarosan halászók százai kapaszkodnak bele egy-egy ideába, különösen a napisajtóban meghamisítanak eseményeket és érvényesülni akarnak egy eszme szárnyain.*

A *vallásosság*, melyről fentebb szözlünk, igen sokoldalú. Mindazok a jelenségek, amelyek politikai formáló erővel lépnek fel, tulajdonképpen *valláspótlékok.* Így a bolsevizmus és egyik ellenfele, a nacional-socializmus szintén. De a kereszténység is újjászületését éli. A szerzetesi hivatások megszaporodása és sok-sok csodálatos esemény, amelyet természetesen nem vesznek észre, bizonyíték e mellett. *A világ szomjuhozza az Istent, imádja és gyűlöli, de végetért az a korszak, amelyet az ebédutáni szivarozás mentalitásának nevezhetünk, végetért a szalonabbék ideje, a liberális jólété és a nyárspolgáre, aki aludni akart délután és egyszerűen kikapcsolta az Istent, mint valami öreg bácsit, aki várjon a dolgára, amíg ő majd „ráér.“*

A másik jel: az *intolerancia.* Mindezek a *valláspótlékok* a türelmetlenség jegyében születtek meg és a diszkusszió jogát nem ismerik el. (A középkor emberileg nem volt intoleráns, csak a maga igazát védte.) Ez az intolerancia nyilatkozik meg a bolsevizmusban és nemzeti szocializmusban egyaránt. Ellenhatásként arra a korszakra, amikor minden szabad volt. *Komikus, de így van: ma mer ott tartunk, hogy azok, akik utálattal és gyűlölettel beszéltek az egyház soha meg nem lévő intoleranciájáról, most látják, hogy mit jelent az igazi „türelmetlenség.“* Az egyház a középkorban egy tan tisztaságát és igazát védte, a mai irányzatok egyes embereik lerögzített álláspontját nevezik ki véglegesnek és abból, ahhoz nem engednek semmit. A „középkor“ jele az is, hogy az intolerancián és vallásosságon belül (most már materiális sikra terve át), *előtérbe nem az egyén, hanem a kö-*

zösség lép. De még mindig csak a középkor előjéről van szó, mert ez az elrágalmazott időszak harmonikusan oldotta meg az egyén és közösség viszonyát. Ma az állam, mint egyedüli közösség el akar nyelni mindent és elfelejti a keresztény álláspontot: a kiinduló pont az ember.

Soha nagyobb feladat nem várt a katolicizmusra és különösen azokra, akik a fogalmakkal tisztában vannak, miut most: A mi vállainkon nyugszik újból az emberiség jobb sorsa. Az elmúlt évszázadok alatt sokhelyütt gettóba szorult vissza a mi nézetünk és megürttek bennünk, mint vallásosságot, de nem mint társadalomformáló eszmét.

Az egyház fiai ma is igen nehéz helyzetben vannak. Mi nem vagyunk sem korlátlanul liberálisok, sem nemzeti szocialisták. Aki az igazság birtokában van, annak sokat kell szenvednie és sok megaláztatást kell eltűrnie. A mi hivatásunk most az, hogy egyensúlyt hozunk a fejlődésnek útjait, amely visszavezet

a helyes vágányra. Nem szabad elfelejtenünk az embert és nem szabad elfelejtenünk a közösséget sem. Komikusnak látszik előttem, hogy voltak katolikusok, akik emberi gyengeségből úgy lelkesedtek a liberalizmusért, hogy az elnyelte őket, most pedig úgy lelkesednek a korlátlan szocializmusért, hogy elfelejtik katolikus mivoltukat. Minékünk nem kell belépni sem a kommunista, sem a nemzeti szocialista pártba, hogy szociálisak legyünk, nem kell antiszemitákká válnunk, hogy lássuk a zsidóság hibáit és nem kell nacionalistákká lennünk, hogy szeressük hazánkat és nem leszünk pogányok, hogy elismerjük a fajok testi — de sohasem lelki — különbségeit.

A világ egy új középkor felé halad, bukás, erőszakoskodás, követelődzik, sok bajunk van vele. Minékünk úgy kell nézni ezt a nagy kapkodást, mint a tékozló fiú hazasietését. A világ mifelénk jön, hozzánk közeledik — mert mi vagyunk az örök „középkor”. Az elnevezés nagyon rossz. Nem középkor: hanem igazi korszak.

A női zászlóalj hőse

Mirov aggodalmai Nadjusa miatt. — Patkány a lövészárókban. — Postov őrnagy, a parádé-tiszt. — Naidjenov ismét lejelentkezik a harctéren. — Aljasság és romlás a Néva partján. Postov őrnagy gyanus viselkedése. Izgatott tevékenység az orosz főhadiszálláson

A. A. Noskoff tábornok emlékirataiból.

Fordította: Fodor Viola

Mirov főhadnagy azon az estén, amikor Nadjusa-Naidjenov levelét kapta, egyedül ült barlangjában.

Kicsiny, gyérfényű petróleum-lámpa világította meg a fedezék siralmas bútorzatát. Ott feküdt a levél a durva, gyalulatlan asztalon s Mirov újra, meg újra végigolvasta s százszor is átgondolta, hogy vajjon mit is válaszoljon rá.

Tudta jól, hogy hiábavaló kísérlet lenne lebeszélni a leányt szándékáról. Mert azt is tudta, hogy ez nála nem múlt szeszély, hanem sziklaszilárd akarat, fanatizmus, mely mögött az összemolt boldogság, — Boris hősi halála húzódik meg. Mint ő, Nadjusa is a hazát akarta szolgálni, s ha a sors úgy akarja: az életét is gondolkodás nélkül feláldozni érte. De hogyan vállalja ő, Mirov azt a szörnyű felelősséget, hogy a leányt ide hozza, a frontnak ebbe a legvéresebb sarkába? Vízont idegenek közé engedni — az is lehetetlen. A hideg végítutott rajta, ha minden lehetőséget végiggondolt. Itt legalább van valami, egy ismerős — ő, Mirov, — aki melléje állhat, ha majd nagyon súlyos órák következnek. Ezzel tartozik elhunyt barátjának, Borisnak is.

Végre megkönnyebbülten az asztalra csapott: megvan! Telefonistának fogja alkalmazni azt a Naidjenovot! Egy kisegítő tábortelefonállomást amúgyis be kell rendezni itt a közelben s az ő fedezékétől néhány méternyire építenek egy másik fedezéket erre a célra.

S ha jön a nagy haláltánc? Felvonta a vállát. Mi veszélyes tulajdonképpen? És mi nem az?

Halál ellen nincs orvosság!

S ha el akar találni, — reánk talál a legnyugalmasabb helyen, a legboldogabb békeidőben is.

De amikor arra a szánalmas üregra gondolt, amelyikben majd Nadjusa lakni fog, — újra megingott elhatározása. Maga előtt látta a ragyogó szép menyasszonyt, a fiatal leányt, amint vele és Boriszal végigsétált az utcán, vagy a parkban s ez az akkori szép, fiatal leány lakjék ebben a siralmas lyukban? Csak ebben a pillanatban mérte fel a maga teljes valóságában a háborúnak a világtörténelem e tömegőrületének minden borzalmát és szörnyűségét.

Egy patkány ugrott keresztül a lábán. A múlt éjtel az egyik ilyen kis ragadozó a kezébe harapott — és ide hozza ő Nadjusát?

Végre határozott: néhány napi szabadságot kér és Pétervárra utazik. Talán észíróval sikerülni fog lebeszélni a leányt szándékáról. S ha nem sikerül, akkor nem marad más hátra: vele együtt tér vissza, a frontra. Így talán a legkönnyebben lesz Naidjenovot feltűnés nélkül a zászlóaljhoz behozni.

Az ezredesnek semmi kifogása nem volt néhány napi szabadság ellen.

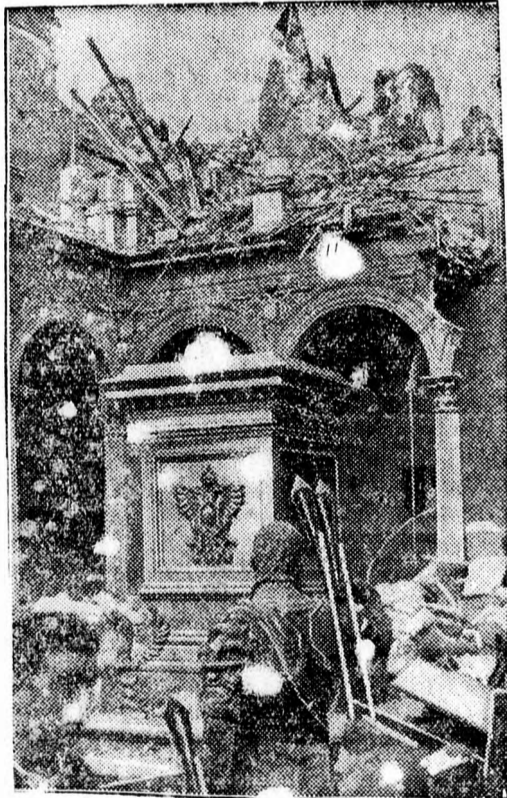
— Remélhetőleg nem történik semmi fontosabb esemény e pár nap alatt — mondotta. — Kíváncsi vagyok a szolgálataidra?

— A legöregebb Postov őrnagy!

Az ezredes elfintorította az orrát. Postov őrnagyot sem bajtársai, sem feljebbvalói nem kedvelték. Postov nem az az ember volt, aki hajlandó lett volna egyenes parancs nélkül az első rajvonalba menni. Már korábban is inkább olyan parádé-tiszt volt, aki a külsejéről, rendkívül sokat tartott. A harctéren is olyan gondokkal öltözött, mint egy asszony. Általában mindenki álnok, alakoskodó embernek tartotta, aki sohasem szeretete az egyenes utat, s céljait mindig homályos, kétes utakon igyekezett elérni.

Miután Mirov csak egy hétig szándékozott távol maradni, az ezredes beleegyezett, hogy erre az időre Postov vegye át a zászlóalj parancsnokságát.

Mirovnak szerencséje volt: Nadjusa-Naidjenov pétervári kezelőorvosa kijelentette, nem engedheti, hogy a sebesült jelenlegi legyőngült állapotában, télvíz idején a frontra menjen.

A spanyol polgárháború bombái

A művészet remekműveit sem kímélik meg. Madrid műemlékei mellett sorra pusztulnak Spanyolország legrégebb, legszebb templomai, kolostorai, magánpalotái, szobrai és pótolhatatlan értékű képtárai is. Fenti képünk a toledói Alcazar pusztulását mutatja, az előtérben V. Károly császár szobra, amelyet a spanyol bombák ledöntöttek talapzatáról. A háttérben a gyönyörű, már stílusban épült palota romjai dobentik meg a szemlélőt.

gedheti, hogy a sebesült jelenlegi legyőngült állapotában, télvíz idején a frontra menjen.

Naidjenov visszatér

Alig ragyogott fel azonban az első tavaszi napsugár, Nadjusának nem volt több maradása Péterváron.

Egy napon, amikor Mirov főhadnagy zászlóalja nyugalmi állásban volt a front mögött, egy fiatal önkéntes jelentkezett a zászlóaljparancsnokságnál.

Fesztes „vigyázz”-ban, mint a legboldogabb békeidők katonája: — úgy állt Naidjenov a főhadnagy előtt; olyan nyalkán és olyan fegyelméletten, hogy a katonák szinte szajátva hámul-tak. Mert ilyesmit — bizony — már rég nem láttak! Itt, a fronton — teltartást már régóta nem figyelte senki!

A két régi harctéri cimbor, amikor négy szemközt maradt, erősen megrázta egymás kezét.

Talán... ha tényleg egy régi, férfi bajtárs állott volna előtte, Mirov a viszontlátás örömeiben meg is ölelte volna.

De... ez egy leány volt — és elhalt, ifjúkori barátjának a menyasszonya!

Ugy állt előtte a leány, mint a halott barát végrendelete.

S a fiatal leánnyal szembeni felelősségérzete újra hatalmasra nőtt. Szinte gorombán főrmedt rá: hogyan vállalkozhatott ilyen örütségre, hogy újra visszatérjen ide, a mocsoknak és halálnak ebbe a poklába; egyetlen nő, ennyi durva harcos között, akiknek lelkéről minden katonai és emberi erkölcsöt letörölt már a háború vérzivatar.

Pétervár egy posvány

— mondotta Nadjusa egyszerűen és megdönthetetlen határozottsággal. — Inkább itt, a durva harcosok között, mint otthon, a Néva partján, ahol mindenütt csak aljasság és árulás van szerte-szét. Legyenek itt bár a férfiak durvák, de legalább még képesek arra, hogy a hazáért harcoljanak és meghaljanak. Egyedül itt van az én helyem!

Naidjenov besorozása Mirov zászlóaljába semmiféle nehézségbe nem ütközött. Iratai a legteljesebb rendben voltak. Csak az ezred adjutánsát avatta be Mirov az új önkéntes titkába. Ez azonban régi kipróbált barát, aki nem fog semmit kifecsegni.

Naidjenov legközelebbi bajtársai — három fiatal katona — őszinte örömmel fogadták az új telefonistát. Nem találták az új cimborán semmi gyanusat s még álmukban sem gondolták volna, hogy a „rég frontkatoná”, vitészégi érámmal a mellén — leány.

Egy heti nyugalom után a zászlóalj ismét támadó állásba helyezkedett. Naidjenov kettőzött szorgalommal teljesítette kötelességét. Mintha a munkában és kötelességteljesítésben feledést keresett volna. Az élete csak munka és alvás volt. Sohasem látták őt, mint a többi frontkatonát, kártya, vagy kockajáték mellett. Sohasem vett részt a többiek gyakran durva tréfákkal fűszerezett szórakozásaiban.

Minden rendben lévőnek látszott tehát — csupán Postovnak, Mirov egykori helyettesének magatartása okozott némi gondot. Ez a kellemetlen, mindenki által megvetett ember mintha megsejtett volna valamit Naidjenov titkába. Sokkal gyakrabban látogatta meg most Mirovot, mint eddig, de csak néhány percig maradt nála s útját mindig a telefonfedezék felé vette, hogy Naidjenovval csevegjen. Leggyakrabban azonban az volt, hogy ez a gögös, „parádé-őrnagy”, aki a maga és az egyszerű katonák közötti távolságot máskor nem győzte eléggé kidomborítani, — Naidjenov telefonistát még meg is hívta magához.

— Szörnyen unatkozom ott, elől — mondotta. — Látogasson meg egyszer! Az ember valóságos szomjazik új emberek társaságára!

Naidjenov ezt azonnal jelentette Mirov főhadnagnak.

— Kedves Naidjenovom — mondotta az — én természetesen nem akarom befolyásolni, de kötelességem, hogy óvjam Postovtól. Maga nem ismeri őt. Nem őszinte ember. Bizonyára sejtja a maga titkát!

Féltette a leányt ettől az embertől. De csak tanácsot adhatott neki erre nézve, el nem tiltotta a látogatástól. Naidjenov azonban késedelem nélkül megszabadította őt ettől a gondtól:

— Szívvel köszönöm, — mondotta. — Sohasem megyek el Postov őrnagyhoz!

Forró napok előestéjén

1916 májusában Ewert tábornak minski főhadiszállásán izgatott tevékenység uralkodott.

A nyugati hadszíntér törzskara azon fáradozott, hogy teljes alaposággal kidolgozza egy, a német állások ellen indítandó hatalmas támadási terv részleteit. A cár elnöklése alatt tartott haditanács úgy határozott, hogy a központi hatalmak elleni nagy támadó hadművelet legnagyobb részben Ewert tábornok csapatai hajtják végre.

Ewert tábornok kemény gondokkal küzdött. Meggyőződése volt, hogy az előkészületek amelyek egy ilyen nagy hadművelet igényei, — az ellenségnek kellő időben tudomására jutnak. S

ha ez valóban bekövetkezik, akkor lehetetlenség számbavehető eredményre számítani. Mert a németek rendkívül gyorsan tudnak cselekedni. Ugy-hogy már az első sikert feltétlenül, még csírájában megfojtják.

A haditanács előtt azonban nem tett határozott ellenvetést a tervvel szemben. Szomszédja, Brüssilov tábornok ugyanis olyan készséggel tette azt magáévá, hogy neki egyenesen lehetetlenség volt a maga vonakodását a cár előtt kifejezésre juttatni. Mert, milyen véleménye lett volna a cárnak, a hadsereg legfőbb parancsnokának, órája és csapatairól, a harci kedvtől fűtött Brüssilov láttán?

A főmozdulatot Vilna irányában kellett végrehajtani.

Ewert tábornok tervezetét készítetteti a szükséges előmunkálatokról. Amikor a terv előtte fekdült, megjegyezte:

— Lehetetlen ezt a németek előtt eltitkolni! Tulajdonképpen Brüssilovnak kellene ezt a feladatot átengedni!

Akkor azonban vette a piros ceruzát és az ő jellegzetes, szinte kibetűzhetetlen írásával ráírta:

„Végrehajtanul Ewert!”

Jól sejtette: a németek hamarosan fölfedezték Ewert tábornok szándékait, s az Ewert-támadás helyett jött a véres, Brüssilov-féle júniusi offenzíva.

(Folytatjuk.)

Olvassa el a Scherk arcviz üvegen levő kis könyvecskét. Látni fogja, hogy csak az alaposan megtisztított bőr friss és szép, csak ez bír az egészséges szépség vonzóerejével. Scherk arcviz tökéletesen megtisztítja a bőrt és az arcot ruganyossá, gyengéddé és rózsássá teszi. Uvegek 6 Lei 62, 103, 164, 300, 475

Ez a könyv megad minden felvilágosítást

SCHERK PARIS • BESSIN • NEW YORK

Mi rejlik néha egy világdíj mögött

Írta: dr Léber János

Néhány hónappal ezelőtt nagy port vert fel irodalmi berkekben, de másutt is az a szenzációs hír, hogy egy eddig ismeretlen írónak, Földes Jolánnak regénye: „A halászó macska utcája” közel félmillió pengő értékű „világdíjat” nyert. Az első napokban mindenki értelmetlenül, elsodálkozva állt ezzel a szenzációval szemben. A beavatóitakon kívüli senki sem tudta biztosan, milyen díjról van szó; kik alapították, milyen célból? És hogy milyen követelményeket állítottak fel azokkal a művekkel szemben, amelyek a díjra eséllyel pályázhatnak? Mégis mindenki igyekezett hozzászólni a dologhoz. Egy rövid hét alatt többet írtak és beszéltek Földes Jolánról, mint eddigi életének 35—40 esztendeje alatt. Voltak magaslati és voltak bírálói. Egyik oldalon az egyik emelték, a másik oldalon a sárga földig lebecsülték. Őszintén szólva nem érdemelte meg sem az egyiket, sem a másikat. Földes Jolánnak vajmi kevés köze volt ahhoz, hogy a díjat ő nyerte meg és hogy így az értéklődés — mondhatnánk azt is. — hogy egy kirobbant irodalomkritikai harc középpontjába került.

Most, miután már elhallgattak a harsonák és lassan, de biztosan a jól megérdemelt feledés csendje borítja be a harctereket és a szereplőket egyaránt. — érdemes egészen elfogulatlanul, szenvedélymentesen arról az oldalról rávilágítani a történetekre, amelyet eddig egyáltalán nem, vagy csak igen kevés méltattak figyelemre. Pedig az ügy lényege és az események magva itt rejlik.

Kijelentjük előre, hogy nekünk egészen közömbös Földes Jolán személye. Nem kedveljük különösképpen azért, mert állítólag megkeresztelkedett és nem gyűlöljük azért, mert szocialista. A regénye, melyet többször is elolvastunk, csak annyiban érdekel, amennyiben robbanó anyaga lehetett ennek a baloldali-ról inaugurált kulturpolitikai, vagy ha jobban tetszik, emberpolitikai, világnézeti merényletnek.

Mert erről van szó csupán és semmi másról! A megváltozhatatlan változásokba bele-törődni nem tudó baloldali elemek merész támadásáról a jobboldali gondolat- és eszme-rendszer ellen.

Közben, a Nobel-díj kiosztásánál is robbant egy ilyen természetű bomba. Ikertestvére a Földes-botránynak. A szocialista ösztöndíj svéd parlament odaitelő bizottsága Ossutzkynak, ennek a hazafiatlan magatartása és politikai bűne miatt internálótáborba utalt német kommunista filozófusnak juttatta az idej békeliját. Vajjon azért-e, mert megérdemelte valóban? Vagy ő érdemelte meg a legjobban? Mert senki más nem volt, aki nálánál többet tett volna, hathatósabban dolgozott

volna a béke érdekében? Szó sincs róla! Ossutzky semmit sem csinált tulajdonképpen a béke érdekében. Megirt egy pár antimilitarista könyvet. Hadikészülődéssel, titkos fegyverkezéssel vádolta meg népet. Ezzel szolgált rá bizonyos körök előtt arra, hogy a béke apostolának kiáltják ki. Ha történetesen nem Berlinben és nem németnek, hanem Moszkvában orosznak született volna, ugyanazzal a kommunista gondolkodással, amellyel rendelkezik, a világhorradalom lehangosabb propagálója, a legharcosabb bolszevista lehetett volna. Mégis megkapta a békedíjat, mert a szélső-baloldali szellemi és politikai front útjai akart egyet az egyre jobban és hathatósabban szervezkedő fasiszta rendszeren. S mivel máskép-

FIAM PORTRÉJA

Egy kis világ, napos, szeles, Kegyetlen, kegyes. És hiú, Kedves, meleg. Tökéletes! Négy éves. Édes kistű...

A hangja ezüstösengetyű: Játékos, vidám és ravasz. Egy kis családban a derű És napsugár. Örök tavasz.

A szeme barna: óriás, Nézése álmódó, meleg. A szája két rubint vonás. — Makacs. Keményöklű gyerek.

Homloka márványkupola. Belül már él a gondolat. — Egy álmódó harcok fia, Ki az életből kiszakadt...

Nem tudja: apró vállai Egész világot hordának. Két szempár remegve nézi, Hogy árad az életpatak...

Az ő „miért”-je nem hideg: Mindíg, mindent tudni akar. — Nem érzi: a szörnyű „miért” Egyszer szívébe belemar...

Két élet minden mellege Feléd áramlik, átölel. Ha elér az élet tele, Az áram új életre kel...

Ha üzen majd a Végtelen S a szívünk egyszer elakad, Csak az vigasztal: szívedben Tovább él a szent Akarat...

TÓTH JÁNOS.

pen nem üthetett. — mivel az olaszellenes szankciók is kudarcba fulladtak, ehhez a módhoz és ehhez az eszközhöz folyamodott.

Ilyen irodalmi „korbácsnak” szánták egye, nem irodalmi, hanem kiadói körök azt a világdíjat is, melyet Földes Jolánnak juttattak azért, hogy benne a baloldali irodalmat szemfényvesztő és megtevesztő módon glorifikálják és ugyanakkor a jobboldali irodalmi irányzaton sértő sebet ejtsenek.

Egyfelől tisztába kell lennünk: az a díj, amelyet Földes Jolán kapott, nem irodalmi jutalom volt, hanem kiadói honorárium. Maguk az alapítók sem merték az állítani, hogy azért jutalmazták ezt a könyvet, mert az utóbbi évek legremekesebb irodalmi alkotása, hanem azért, mert a legalkalmasabb regény arra, hogy vele kiadói sikereket lehessen elérni. Nem esztétikusok, nem irodalomkritikusok, nem a költészetet kedvelő mecénások alapították a díjat, hanem kiadók vagyis üzlet-emberek. Akik kerestek egy könyvet, mely mindenki számára élvezhető, mely elég könnyű ahhoz, hogy mindenki megértse, elég léha, hogy a tömeg megkedvelje. Tetszetős tömeg-cikket kerestek, minden egyéni, faji íz, zamat és suly nélkül. Amelyet éppen úgy megírtak volna San-Franciskóban, Sidneyben, Durbanban, vagy Colombóban, mint Budapesten. Amelynek semmi köze senki fajához, meggyőződéséhez, hitéhez, erkölcséhez. Amely lány és formálható, mint a viasz. Mindenki a maga világát gyurhatja bele. Szétfolyó és édeskés, mint a szirup. Szellemileg foghíjas emberek is könnyen élvezhetik... Ilyen könyvet kerestek. Kiadói „üzleti” remekművet. Mely 8—10 nyelvre lefordítva, többmillió példányszámban milliókat jövedelmez. Ez a könyv, ez a trükk, ez a szédítés megéri a reklámköltséget.

Ez volt az egyik cél. Eddig rendben is volna a dolog. Senkinek semmi kifogása nem lehet ellene. Sikertült üzleti fogás. Kiadói reklám.

Ehhez a játékhoz lámpással sem találhatunk volna alkalmasabb könyvet Földes Jolán regényénél. Ebben ugyanis semmi sincs, ami gondolkozásra kényszerítene. Nem farszt. Ugy hat, mint egy könnyű érzélgős riport, melynek testvéreit olyan előszeretettel jelentetik meg a pletykátkedvelő baloldali lapok. Fajlag meghatározhatatlan. Minden náció jogosan a maga regényének tekintheti. Jó és rossz tulajdonságaival egyaránt. Egyikért se íródott s egyiket se tükrözi vissza. Egyiket se tünteti ki, egyiket se emeli fel a másik rovására. Sem az embereket, sem a tulajdonságaikat. Irányító gondolata nincs. Meséje, története vézna. Egy kép az egész. Az emberi élet földrelapított, lélektől fosztott, szürke és sivár képe. Kevés fényvel, sok komor színnel. Undorodásig leöntve azzal a bizonyos szirup édességgel, mely a csak emberi erkölcsökből árad.

Az első célnak tehát: az üzleti érdeknek, ez a regény pompásan megfelelt.

A másik rendeltetése a díjnak az volt: Űtni egyet azon a jobboldali irodalmi irányzaton, amely egészen „másban” keresi az élet és irodalom értelmét és értékeit. Közudomásu, hogy a könyvkiadás 90 százalékban baloldali gondolkodásu vállalati vezetők kezében van: A kereszténységtől megihletett szellemiségnek.

Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók
dr. Karácsonyi János püspök
összes művei:

A magyar nemzet honalapítása 896-997
ára 40 lel helyett 20 lel
Új adatok és új szempontok a székelyek
régli történetéhez ára 50 lel helyett 20 lel
A magyar nemzet áttérése a nyugati ke-
reszténységre 100 lel helyett 50 lel
Szent Ferenc rendjének története Ma-
gyarországon 1711-ig I. 300 lel h. 150 lel
Szent Ferenc rendjének története Magyar-
országon 1711-ig II. 300 lel h. 150 lel
Vidéki megrendeléseknél plus 15 lel portó.

Kapható:

a **MAGYAR LAPOK KÖNYVOSZTALYÁNÁL.**

feltámadása, — amelyről a „Magyar Lapok“
hasábjain is többször megemlékeztünk már, —
sok gondot és szomorúságot okozott ezeknek
az embereknek. Hogyisne! Olyan művek ki-
adására kellett vállalkozniok, — már üzlet-
érdekből is, — amelyek homlokegyenest ellen-
tétben álltak felfogásukkal és ízlésükkel. Nem
tehettek ellene semmit, mert a megtisztult
közgondolkodás és közizlés ilyeneket kívánt.
A materialista, erkölestelen kiadványok egy-
másután buktak meg: regényekben, szinpadó-
kon és mozivásznakon egyaránt. Csak az a mű
számíthatott az utóbbi években tartós sikerre,
mely szellemiséget, főleg pedig keresztényi
lelkiséget sugárzott.

Ez ellen sürgősen tenni kellett valamit.
Meg kellett állítani és meg kellett fordítani a
közizlés fejlődését.

Az átlagember könnyen befolyásolható.
Ha sokan mondják azt, hogy valami jó, — el-
hiszi minden gondolkodás és bírálat nélkül.
Akkor különösen, ha jutalmazták is. Az ő
szemében legfőbb értékmérő a jutalom. Mi
kellett tehát egyéb, mint világra kiáltani azt,
hogy Földes Jolán regénye hallatlan értékű
világdíjat nyert. Az átlagember nyomban térd-
re esett előtte, áhitattal fizette meg érte a szo-
klatlanul drága árat is.

Amint az események mutatják: a trükk,
vagy merénylet pompásan bevált. Százazrek
olvassák már a Barabás család élettörténetét
és szívják magukba a könyv lapjairól azt a
finom mérget, amelyet szakavatott kezek szór-
tak a fekete betűk közé.

Mert Földes Jolán regénye egyike a leg-

mérgezőbb olvasmányoknak, amelyek az
utóbbi években a kezünkbe kerültek. Materia-
lizmusa szörnyű és végtelen. A lélek meg sem
rezdül az egész regényben. Egyetlen alakjá-
ban, egyetlen jelenetében sem. Isten neve
egyetlen egyszer sem fordul elő a könyvben.
Az ordögé sem. *Vallástalan anélkül, hogy tá-
madó atheista volna. Egyszerűen nem vesz
tudomást arról, hogy a testen és földön kívül
lélek is van, Isten is van, túlvilági rendeltetés
is van!*

Ebben rejlik a könyv legártóbb vesze-
delme. Nem vitatkozik, csak elanyagiasít, el-
lelketlenül mindent. Nincs jó és nincs rossz
ember. Mindenki egyformán jó és rossz. Er-
kölcös és erkölcstelen. Emberálat vagy állat-
ember, aszerint, hogy mikor melyik vonása
kerekedik fel benne. *És nem is akar több
lenni.* Sőt nem is tudja, hogy több is lehetne.
Amik itt-ott felrémlelenek benne, mint elvek és
eszmék, — csak fájdalmat okoznak neki. *Min-
den baj és szenvedés forrása az elv és az
eszme.* Akkor nyugszik meg az ember, ha
megszabadul tőlük.

Sötét, sivar és hideg a mű egész szellem-
világa. Csak egy ferdén jövő vörös fény esik
néha rá: a marxizmus fénye. Csábítóan és eszo-
logatóan. Nehogy megsértsen valakit. De *hogy
magához édesgesse azokat, akik hajlamosak
az ilyen fények befogadására.* Egy szocialista
írónőtől ezt a propagandát nem is lehet rossz-
néven venni. Csodálkozunk inkább azon, hogy
ilyen tapintatos, észrevétlen taktikával tud
dolgozni. Jobban szerelelnék, ha nyíltabban tá-
madna. Így kevesebb lelket mérgezne meg.

A társaság tehát jól választott. Anyagi si-
kért ért el és a mesterségesen keresztülvált iz-
lésfordulaton keresztül esetleg megtizedeli a
fasiszták, főleg pedig a semlegesek táborát.
Feltéve természetesen, hogy az emberek csak-
ugyan olyan tökéletlenek, korlátoltak, mint
ahogy ők hiszik. *Akik nem veszik észre a fel-
áldított csapdát s akikben a csodálat, a tömeg-
hisztéria el tudja fojtani a felébredő szellemi-
ség és a lázadó lelkiismeret vágyait és hang-
jait.* Hiszük azonban, hogy a huszvéves zen-
vedésekben megpróbált mai ember nem ilyen
már. *Jobb is, szebb is, értelmesebb és igazabb
is a századforduló tömegember típusánál.* Aki
úgy ad múltot feleletet az értelmisége és irda-
lalmi kultúrája ellen indított támadásra, hogy
nem veszi kezébe és nem olvassa el ezt a
könyvet.

Könnyen megförtémlenhetik tehát, hogy ha
nem is üzleti, de a legfőbb cél: *világnézeti*
szempontból csödbe kerül a vállalkozás, mely
Földes Jolán és regényét a vadul összezsápoló
szenvedélyhullámok kátrányvörös tajtékaként
a felszínre dobta.

Könyvismertetés

Aranyfésű

Katharina von Dombrowski regénye

Katharina v. Dombrowski könyve a XIX. szá-
zad hatvanas éveiben kezdődik. Francisco Solano
Lopez, Paraguay második diktátorának, a kedé-
lyes és kövér Antonio Lopeznek elsőszülött fia
éppen hazaékezik európai úttjáról. III. Napoleon
ragyogó udvarában is járt és a második császár-
ság fénye, pompája, egész légköre, mély nyomot
hagyott lelkében. Idegen asszonyt hoz magával:
Eliza Lynch-et, aki minden álmában, tervében
észtözik.

Antonio Lopez nemsokára meghal és fia ke-
rül a diktátóri székbe. Az álmok, amelyeket ma-
gával hozott, eltorzulnak, megalomániává, nagy-
zási hóborítá válnak Paraguay forró levegőjé-
ben. Először csak palotákat épített, — de nem-
sokára háborúba keveredik a La Plata államok-
kal. Hősies és szörnyű küzdelemmel, amelyet
nagyreszt a Gran Chaco zöld poklában folytat-
nak. Végereüményben nem a külső ellenség, ha-
nem a hatalmi téboly, a zsarnok örök gyanak-
vása és féktelen kegyetlenkedése buktatja el Pa-
raguay-t ebben a harcban. Francisco Solano Lo-
pez egy braziliai őrmester öli meg s a véres föl-
dön csak romok maradnak.

Katharina von Dombrowski regényében leg-
először a figurák, az emberek, jellemek és élet-
sorsok hihetetlen bősége fog meg. Madame Lynch-
től kezdve, aki négy gyermekkel ajándékozza
meg férjét, egészen a legalacsonyabb sorsú gua-
rani indián asszonyig az asszonyi végzet számta-
lan formája tárul elénk. A Lopez-család tag-
jain át megismerjük Paraguay urainak és zsa-
rnokainak galériáját. Az őslakó guarani indiának
csöndes, türelmes, elpusztíthatatlan életerejű
képviselői egy titokzatos faj lelkivilágát tárják
fel. José Agüero-ban, Madame Lynch baszk ko-
mornyikjában, a távoli Spanyolország küld üze-
netet. Még magyar vonatkozása is van a könyv-
nek: Von Morgenstern ezredes, a diktátor hadi
mérnöke és kebelbarátja, valamikor az osztrák-
magyar hadseregben szolgált és azért kellett át-
kelnie a tengeren, mert a szabadságharcban a
magyarokhoz vonzotta szíve.

Egy korszak és egy táj maradéktalan képét
kapjuk ebben a csodálatos regényben. Paraguay
diktátora ugyan a párizsi divatot és a párizsi
életet akarja átültetni országába, — de az ere-
dendő tulajdonságokat ő sem tudja legyőzni. A
maté, a kesernyős, fanyar paraguay-i tea csipős
füstje végig leng az egész könyvön. Díszes arany-
pasmányos egyenruhákat viselnek a paraguay-i
urak, de legszívesebben meztőláb járnak és függő-
ágyban alszanak. A dámákon albroncsocknya dí-
szel, de otthon, a lehúzott zsalugáterek mögött,
a hűvös agyagpadlóra kuporodva válogatnak a
színes kelmék között és számárháton látogatják
meg a guarani Madonnát, a csodatevő dombor-
művet, amelyet egy titokzatos remete őriz. A táj
pedig, amely elénk tárul, sokszínű és ezerhangú,
mint a Gran Chaco őserdeje. Alligátorok és mo-
csarak, gyilkos marású kígyók és különös nép-
szokások színes mozaikja tökéletes egészé-
formálódik Katharina von Dombrowski könyvében.

De ebben a regényben elsősorban azt kell
érezni és izlelni, hogy asszony írta. Mert leg-
főképpen és mindenekelőtt a paraguay-i asszo-
nyoknak, leányoknak állít benne örök emléket.
Ők azok, akik a tizedelő háború után megőrzik a
nemzet életerejét, ők azok, akik némán, türelme-
sen vállalnak minden nélkülözést, még a halált
is, — mert bennük rejtőzik Paraguay életreje; a
vörös, agyagos talaj mintha az ő testük jelképe
lenne. Letaposhatják a virágokat, elpusztíthatják
a férfiak nagyrésztét — Paraguay asszonyai dia-
dalmasan hirdetik az élet hitvallását.

S ezért örök emberi érték Katharina von Dom-
browski könyve, mert a vér, a pusztulás, a gya-
lázat romhalmazából kiserkent az örök optimiz-
mus, a lebírhatalan életető virágát. Az értékes
mű kapható minden könyvkereskedésben és Vi-
dor Manó Rt.-nél, Oradea, Bul. Reg. Fard. 2.

Tragikámikus orvoskaland

A „Champlain“ nevű francia gőzösön ki-
nos eseményorozat tartotta fogva Newyork
egyik leghíresebb idegorvosát. A gőzösön egy
elmebajos beteget kellett volna Franciaország-
ba szállítani és a gazdag rokonok megbízták
az idegorvost, hogy a beteg számára rendelt
kabint elutazás előtt vizsgálja felül, hogy vajon
megfelel-e a helyiség a szakszerűségnek.
Az orvos csak röviddel az indulás előtt érke-
zett a hajó fedélzetére megvizsgálta a kabint,
amelyen semmi kivételről sem talált. Mivel
a beteg őrvöngési rohamokban szenvedett, a
kabin falait puhára párnázták ki és minden
tárgyat eltávolítottak belőle, amellyel meg-
sebezhetne volna magát. Az ablakokat is sűrűn
elrácsolták kívülről, ezzel szemben a kabint a
lehető legnagyobb kényelemmel rendezték be,
mert a páciens jómódu rokonainál a pénz nem
játszott szerepet. Mikor azután az orvos a fe-
lülvizsgálat után újra el akarta hagyni a ka-
bint, arra a kellemetlen felfedezésre jutott,
hogy a betegkabin ajtaját a szél, vagy valaki
arrájövő becsapta. Mivel a kabint belülről
nem lehetett kinyitni, az orvos fogoly volt.

Az idegorvost az első pillanatban ez a fel-
fedezés nem nagyon döbbenetelte meg, hisz
tudta, hogy bármely pillanatban hozhatják a
beteget, akinek számára a kabint megrendel-
ték és így önkéntelen fogsága hamarosan vé-
get fog érni. Nem is gondolt ugyanis arra,
hogy a beteg állapotában hirtelen rosszabbodás
állt be és így az utolsó pillanatban hozzátar-
tozói lemondtak arról, hogy európai útra vi-
gyék. Mikor azután a kabin ajtaját senki sem
nyitotta fel, az indulási idő pedig egyre job-

ban közeledett, az orvos is nyugtalanodni
kezdett, hangosan kiáltozott és verni kezdte a
kabin ajtaját. Az orvos szavai azonban a fébre-
söt kabinban a pusztához kiálló szőhöz hason-
lították, mikor pedig nagyszóra észrevették, az
odasiető hajótsiszt meg volt győződve róla,
hogy a bejelentett beteg tartózkodik a cellá-
ban. Erre azután ügyet sem vetettek az orvos
felindult kiabálásaira, aki egyre hangosabban
ordított, amikor észrevette, hogy őt tartják az
őrültek. A hajótsiszt néhány nyugodt szóval
meg akarta vigasztalni a „beteget“, hogy
nincs semmi baj. Mikor azonban nem boldo-
gult, vállat vont és azt gondolván, hogy nem
az ő hivatása egy örült gyógykezelése, mun-
kája után látott és kiadta a parancsot, hogy
kerítsék elő a beteg ápolóját. A hajó közben
elindult, a már-már őrvöngő idegorvossal
együtt, akik csak a nyílt óceánon bocsátottak
ki zárkájából, amelyek arravalóságáról alapo-
san meggyőződhetett. Így történt, hogy az el-
mebajos helyett az idegorvos utazott Európá-
ba, még pedig igen ideges állapotban. Az eset-
nek valószínűleg bírósági folytatása is lesz,
mert az idegorvos vagy az elmebeteg családjától,
vagy pedig a hajózási társaságtól fog kár-
pótlást követelni kellemetlen és időt rabló ka-
landja miatt. Ez a kártérítés pedig valószínű-
leg igen magas lesz, mert Newyork leghíre-
sebb ideggyógyásza, aki igen magas honorá-
riumok mellett dolgozik. Az egész esetben az
orvos számára csak az lehet a vigasztaló, hogy
ezután még jobban bele tudja magát képzelni
egy kipárnázott zárkába csukott elmebajos
helyzetébe.

Lloyd George, a koronatanú vallomása

írta: Rády Elemér

A világháború kitörésének története, a nagy per még folyik s minden kétséget kizárólag megállapíthatjuk, hogy hosszú esztendőök telnek még el, míg a történelmi tudomány végleges ítéletet mondhat. De a tárgyalás már tart. A nagy per tanúi egymásután vallanak, emlékiratok, monografiák, dokumentum-gyűjtemények jelennek meg, amelyeknek sokszor ellentmondó adataiból kell majd a bírónak kihámozni az igazságot. Ennek a nagy pernek egyik koronatanúja Lloyd George, aki most jelentette meg háborus emlékiratainak harmadik s úgy látszik, záró kötetét. Az új Lloyd George könyvet világszerte nagy érdeklődéssel fogadta a közvélemény és ez az érdeklődés, valljuk meg, egyaránt szólt a nagy per koronatanújának és Lloyd Georgenak, az írónak.

Mert Lloyd George könyvei mindig eseményszámba mennek. Erdekesekek, sőt izgatóságok. Lloyd George — goromba író. Remekül ír, fordulatosan élénken — és gyilkosan, odamondogat ma is élő aktív politikusoknak és diplomatáknak s vajjon hol nem szeretik olvasni azt, akiben van bátorság lerántani a leplet a hibákról, emberi gyengeségekről, vagy a butaságról. A „welszi varázsló”, ahogyan Lloyd Georgeot nevezik, szereti a bűvészműtávjókat, amelyekkel el tudja képzeletben az olvasót. Nos, ez a szempont nem utolsósorban játszik közre, hogy az új Lloyd George kötetet ma mindenfelé kapkodják.

És a könyv valóban lenyűgöző olvasmány is. Az öreg varázslót közmert stílusa itt sem hagyja cserben s emellett könyvének óriási dokumentáris jelentősége van. Lloyd George, ugyanis, három, igen fontos kérdésre akar itt feleletet adni:

1. Elkerülhető lett volna-e a világháború?
2. Kiharcolhatta volna-e az antant előbb is a győzelmét és végül
3. Lehetett volna-e hamarabb megkötni a békét?

A három probléma közül kétségtelenül az elsőről vitatkozik a legtöbbet. A háborus felelősség hatalmas irodalmán kellene átrágnunk magunkat, könyvtárnyi anyagot kellene áttanulmányoznunk — és világos képet megemne kapnánk. Lloyd George Kolumbus tojása módjára egyszerűen oldja meg a kérdést — és talán igaza is van. Mindenekelőtt igen érdekesen igyekszik meggyőzni olvasóit, hogy a háborút senki sem akarta, senki sem hitt komolyan a háboruban. És ez az optimizmus, ez a hányivettség volt a katasztrófa.

Egy egész sor, szinte elképesztő diplomáciai baklövés és melléfogás felsorolásával bizonyítja be Lloyd George, hogy az emberiség milyen gyanútlanul, milyen könnyelműen lovagolt bele 1914-ben a világháborúba. Az egész katasztrófa oka három szóba sűrithető, ami tudománytalanul, naivan hangzik, de, sajnos, igaz. Ez a három szó: „Ha tudta volna.” *Ha tudta volna* Bercitold, hogy Szerbia ellen nem lehet fenytő hadjáratot indítani anélkül, hogy Oroszországot a monarchiára ne uszítsa, *ha tudta volna* Vilmos császár, hogy Anglia készségtelensége és vonakodása ellenére is azonnal mozgósít és hadbavonul, amint Belgium függetlenségét megsértik, *ha tudta volna* Paurtalés, hogy jelentéscit Berlinben készpénznek veszik és elhiszik, hogy az orosz haderő elmaradott, felkészületlen, alkalmatlan minden komoly hadviselésre. *Ha tudta volna*... *Ha tudták volna*... Hosszú sorát mondhatnánk el a diplomáciai és politikai csalódásoknak és tévedéseknek, amelyeknek következménye volt, hogy a kipattanó szikra lángrobbantotta a világot.

A végzetes tévedések halmozása mellett

tragikusan közrejátszottak, — mondja Lloyd George — olyan véletlen körülmények is, amelyek a tűz gyors terjedését elősegítették. Ilyen fatális véletlennek tudja be Lloyd George azt a körülményt, hogy Vilmos császár külügyminisztere éppen nászton volt.

Sorok között megjegyezhetjük, hogy ennek a körülménynek sokkal kisebb jelentőséget kell tulajdonítanunk, mint amilyen fontosnak Lloyd George tartja. Mert vajjon mi történik, ha a német külügyminiszter véletlenül otthon van s megkísérli érvényesíteni mérséklő, fékező befolyását? Azt hiszem, semmi lényeges változás nem történik. Vilmos császár rabja volt hangulatainak és szenvedélye volt a külpolitika. Saját külpolitikai elgondolásait erőszakolta rá külügyminiszterére, akiket — fölöslegesnek tartott. Pedig Bismarck és Bülow igazán nem voltak könnyen hajlítható gerincek. Az a mondás, amelyet Bülowhoz intézett, amikor kegyelemmel elbocsátotta, már szállóigévé lett: „A külpolitikát pedig csak bizza rám, kedves Bülow!” Ez a mondás csak egyik igen jellemző bizonyíték arra, hogy a német külpolitikában a háború végéig nem volt más döntő akarat, csak a császáré. Ezek után hihetünk-e abban, hogy a német külügyminiszter nászútja komoly jelentőséggel bírt volna a háború kirobbanásánál. De — természetesen — számos ilyen és ehhez hasonló fatális véletlen is közrejátszott, hogy a világháború kirobbant s igazat kell adnunk Lloyd Georgenak, aki ezek felsorolása után megállapítja, hogy az emberiség maga sem tudja, hogy csöppent bele a világháború borzalmaiba.

Kicsikarhatta volna-e az antant előbb is a győzelmét? Ez a második kérdés, amire Lloyd George válaszolni akar.

Ezen a ponton jelentkezik a legtöbb elfogultság mindkét oldalról. Az antant-államok szemrehányásai címűnél a kérdésnél nem csak a központi hatalmakat érik, hanem a szövetségeseket is és a kegyetlen, gunyos, gyilkosan őszinte Lloyd George könyvében is itt találjuk a legtöbb elfogultságot s bár fejtegetései meggyőzőek, lenyűgözőek és logikusak — de érezni bennük Lloyd George személyes megbántottságát. A nagy bűvész itt igen sokszor igazságtalan és mint a kis gyermek, duzog.

A legérdekesebb s a legtávolabbi következtetésekre is alapot adó kérdés, hogy lehetett volna-e előbb is békét kötni s mi volt az oka annak, hogy hónapokkal, sőt évekkel tovább tartott a vérözön, ahol ezrek pusztultak el... Ki felelős ezért? A kérdés így túl egyszerű és megválaszolhatatlan. Itt is az egymást keresztező okok és szándékok ütköztek össze — sokszor a legjobbak is — s a történelem minden bizonytal csak annyit fog megállapítani majd, hogy ki többé és ki kevésbé felelős a háború elnyulásáért.

Lloyd George rámutat, hogy már 1917-ben mindenki békét akart kötni. Külön a franciák, külön az angolok. Külön a németek, külön az olaszok és külön a monarchia, csak sajnálatosan együtt, közösen nem lehetett megcsinálni a békét. A könyv ismerteti néhány békekísérletet s rámutat azokra az okokra is, amelyek lehetnének tették ezeknek a törekvéseknek a keresztülvitelét. Ez a probléma-komplexum természetesen hiányos Lloyd George könyvének tükrében. A középeurópai problémák, a monarchia különbéke kísérletének története még nagy átérzésekkel szorul s Lloyd George olyan erőlközéséről,

amelyek itt végzetesen közrejátszottak — nem akar tudni, vagy legalább is nem tesz rólok említést.

A háború elhuzódásának, a még idejében jelentkező békekísérletek meghiusulásának kérdésével kapcsolatban merül fel egy másik igen érdekes probléma is, amelyet idáig nem nagyon feszegettek, amelyre mindeddig alig-alig kaptunk feleletet. Ez a kérdés: *kit terhel a felelősség a háború követő forradalmakért*. Ha erre a kérdésre feleletet akarunk adni, történelmi okosságokkal kell feltárni a háború alatti különbéke kísérletek történetét, meghiusulásuk okait, a kulisszatitkokat, a nagy játszma „hátsó gondolatait.” Ki kell emelni az egész problémát abból a pletykatengerből, amely ma elfedi, amivel az oknyomozó adatgyűjtést akarták eddig helyettesíteni nagyon sokszor üzleti sikerre pályázó „emlékiratok.”

A világháború történelmének kutatásában eddig csak annyit értünk el, hogy azt firtatjuk, ki a felelős a háború kipattanásáért. Az eredmény pedig mindössze annyi, hogy mindenki másra tojja a felelősséget. Lloyd George fejtegetései alapján alakul ki az emberben az a meggyőződés, hogy ez az ódiuimáttolás indokolt is — mert végeredményben mindenki felelős. A háborus felelősség kérdésén alig jutottunk túl, pedig Európa további sorsának alakulása szempontjából érdekesítően izgalmas lenne az is, hogy ki felelős a háború követő forradalmakért s vajjon elkerülhető lett volna-e egy korábbi békével a megkínzott, ezer sebből vérző Európa számára ez a tűzfolyam, amelyben a nemzetek maradék erőiket önmaguk fecsérték el.

Lloyd George könyvében között néhány, a különbékekre vonatkozó dokumentum lehetne az az alap, amelyre helyezkedve ezt a történelmi kutatást komolyan megkezdhetnénk.

A nagy pör koronatanújának vallomása erre a három kérdésre akar feleletet adni. Ez a vállalkozás, természetesen, teljes egészében nem sikerül. Sok a szubjektív szempont, az élmények sokszor túlságosan átszűrődtek Lloyd George egyéniségén s nem egyszer a mai politika is káros behatással volt tisztánlátására. Az öreg Lloyd George még mindig túl fiatal, túl temperamentumos ahhoz, hogy száraz és leszűrt kritikát mondjon a múlttól. Az örök ifju welszi varázsló még nagyon is benne él ebben a mában. De a könyv érdekesítő, lebilincselő így is. A nagy idők tanuja és aktív résztvevője, aki ebben a nagy drámában vezetőszerepet játszott, sok olyan döntő dokumentumot ad elő, amelyek nyomán a jövő történet írója könnyebben fogja kideríteni az igazságot. A mai ember, aki többé-kevésbé maga is szereplője — sajnos, passzív szereplője — volt a nagy küzdelemnek, érdeklődéssel fogja olvasni a huszadik század monstre-pörének ezt a döntő jelentőségű tanuvallomását. Az őz angol politikus könyvéről már is sokat beszélnek. A jövőben — azt hiszem — egyik legtöbbet idézett műve lesz a huszadik század történetirójának.

PAUL CLAUDEL:

A SELYEMCIPŐ

Olyan ez a könyv, akár egy látomás és a szerző Paul Claudel maga. Claudel: gigantikus hegyoromként mered az irodalmi élet világában Homérosz, Dante és Shakespeare mellé. Ebben a regénydrámájában páratlan művészetének filmvetítésében ragyog a barokk kor fantasztikus és tarka földrömbje, — spanyol conquistadorok, jezsuiták, kalandorok és tengeri rablók közt fut az édes és gyönyörű Donna Prouhéze története.

Ára 110 lejt és portó.

Kapható: könyvosztályunkban.

„Ebédel-bácsit” kitiltják a frontról

Jeta: talaj Oláh Béla

Persze, a dolgok rendjében járatlan olvasó úgy képzei, hogy ha felépítették, kazánnal, gépekkel, garatokkal és hengerekkel akkurátusan felszerelték a gőzmalmot, — akkor már csak egy harsány fűtventés kívántatik és indulhat az „üzem.” Pedig hát ez végzetes tévedés! Hol vagyunk még a várva-várt indulástól? ... Gépész, molnár, szítás bár a helyén, — örölteini szándékozó atyafiak bár türelmetlenül rágják a makrapipa kurtaszárát, nem mozdulhatnak a kerekék mindaddig, amíg nem találattott alkalmatos személyiség, aki a mázsalásokat, meg a velejáró és módifoltó kényes természetű „vámolásokat” végezné. Már pedig falusi malmoknál ez csaknem mindennél fontosabb tevékenység. Hiszen az örleményekből való részesedés: a „váro” adja ki a vállalat jövedelmét. És — bizony mondom — futóhomokra épített az a malmos, aki „vámos”-ának megválasztásánál a körültekintő gondosságot elmellőzte...

Az igazán arra termett, jó vámosnak ugyan is hármas ikerlelke vagyok. Az „egyhasi-testvérek” aztan gondosan örködnék, hogy egyfelől a tulajdonosi érdekek csorbát ne szenvedjenek, — másfelől viszont, hogy a bizalommal eltelt öröltei publikumnak ne okozzanak fölösleges fájdalomt, végül pedig, hogy a hű sáfár — a derék vámos — is megtalálja meg nem írott törvényekben gyökerező számításait.

Már csak ennyiből is érzékelhető, hogy egy célirányosan vezetett falusi malom vámosának mestersége szerfölött sok elméleti élességet követel meg. Amellett pedig egynemely ravasz „fogások” alapos ismeretét sem nélkülözheti. A hivatás elvitázhatatlanul bizalmi jellegű. Ha ugyanis akár a tulajdonos, akár a „kuncaft” hite meglazul, — felborul az üzemi összhang s mindenféle zavaroknak forrásai hoznak felszínre ezernyi gondot, bajt és „szánom bánom”-ot.

Ezért volt a mi familiánkban is olyan súlyos gond a „vámos” személy szerint való megválasztása, amikor — oda-elő — a már rég levitelt hajdunádudvari gőzmalmot felépítettük...

— Görbe Jánoshoz mit szólsz?
— Jóravaló ember. Úgyes és hűséges is. De mankón jár. Nem bírja a munkát.
— Talán Bene István?!
— Jó volna, de vaksí Pilátus. Az orrán túl pápaszammel sem lát. Tőle egy szép napon az egész malmot ellophatják.
— Hát Kovács Péter?
— Szemfüles, ravasz róka. Nála viszont az a hiba, hogy egyben tizenkétpróbás is volt. Ő meg egy óvatlan pillanatban a malmot lopná el molnárostul, mindenestül... Hanem hallod-e, mit szólnál „Venci komá”-hoz?

— Fényes gondolat! Csak vállalja el. Alkalmasabb vámost lámpással sem találhatnánk.
Ez a párbeszéd az édesapám, meg a keresztapám között folyt le. Eredményeként pedig egy hét elteltével — „Venci komá” szakavatott közreműködése mellett — vigan zakatolt a vérmes reményekkel kecsegtető, ujdonsült családi gőzmalom.

Faragó Vencel néven jegyezték be valamelyik dunántúli község plébániájának születési anyakönyvébe. De az uri renden lévő ismerősök csak „Venci komá”-nak, a föld népei pedig egyszerűen „Venci ur”-nak szólították. Mi, a serdületlenebb ifjúság viszont az „Ebédel-bácsit” nevet adtuk neki, mert minden vasárnap és munkaszünetes ünnepen nálunk ebédelt. Egyéb irányú ténykedését, vagy foglalkozását alig ismertük.

Am ezek a családi gálaebédek nagy szenzációt jelentettek a családbeli kölyökhöz életében. Ilyenkor „Ebédel-bácsit” kiöltözöködött. Vagyis felöltötte nyilván még a mohácsi vést megelőző daltás időkől származó vadgalamb szim mellényét, melyet örökké vidám édesapám „pénzes-mellény”-nek nevezett el. Mivelhogy őt hatalmas zsirpecsét díszelgett rajta, akárcsak a pénzes-levélen a spanyolviaszk.

Általában nem lehetett azt az állítást megkockáztatni, mintha Ebédel-bácsit akár uesti figurájának délcegségével, akár öltözékének külső csínjával lepipálta volna ama híres-neve-

zetes „Csizmás Wandurt”. Távolról sem! Noha jó harmincas volt akkoriban, kopasz fejével, mindig borostás ábrázatával, gondozatlan „se-szinű” bajuszával kész öregember látszatát keltette. Ehhez járult hihetetlen pacuha öltözködése. Kirojtosodott gallérját látva, egyszer ezt kérdezte tőle jóapám:

— Mondd már Venci komá! Ki viseli a te gallérodat, amíg tisztá?

Kabátjáról egy-két gomb mindig hiányzott. Nadrágja pedig nyilván a napoleoni időkben látott utóhara vasalást. Emiatt meg édesanyám korholta:

— Jaj, Venci komá! De Ágrólszakadt körül-

VALLOMÁS

En nem hazudtam, sose mondtam:
Örömem telik őszi holdban.
Fanyar világ, virága olcsó,
Pénzét hullatja csorba korsó...
Belül mégis szomorú voltam.

En nem kergültem, vőfélyeztem,
Romantikákat nem fényeztem,
Engem nem látott világ-hordó
Virágos hőnek, szája bordó.
Hős voltam mégis csend-méhesben.

Nem térdeltem bálvány lépcsőre,
Nem sírt rám szív szírom-esője.
Aki látott, köszönt megnézett,
Tovább állt, nem voltam igézet.
S mégis, mégis vitt Isten lépcsője.

Van könyvtárom s nincs tudományos
Éles kardom. Kis talu, város
Egyformán lát s hallja: a lantos
Ott is, itt is békét harangoz
S harangja hangja békevirágos.

Enekes koldus voltam én csak,
Kicsit borongós, kicsit csélcsep.
Ember őszét nappal süttettem,
Bolondoztam, ha járt csüggedten
S minden bajon én voltam a vig csap.

Igy érkeztem a négy kereszthez
Virágosan. Már tudom: est ez!
Vár a csacsogó csavargóra
Agyal s intó utolsó nóta.
Még egy kereszt. Azután csend lesz.

KOCSIS LASZLÓ

seje van magának. Ez nem is maradhat így. Sürgősen meg kell nősnie.

A kis emberkén azonban nem fogott sem a gúny, sem a házassági asszonyi jótanács Venci komá továbbra is olyan maradt, mint egy nagy-rakás elhagyatottság. Pedig jómódu ember volt. Megkuporgatott pénzéből házat és akkurátus kis birtokot vásárolt. A földet haszonbérbe adta bizonyos nevezetű özv. Kürtös Bálintnének, aki messzeföldön föltöttebb veszedelmes nyelvű és harcias kedélyű asszonyság hírében állott.

Az özvegy gyakran eljárt a malomba. Ré-szint a haszonbérleti viszonytal kapcsolatos kérdések rendezésének, részint pedig örölte-tés-nek mindig közügybe eső ürügye alatt. Ilyenkor takarosan kiöltözött, nyájas ábrázatot erő-szakolt magára s nem egyszer egész délutánon át tréfálkozott, enyelgett Ebédel-bácsival. A vak is láthatta, hogy szemet vetett reá.

Szó, ami szó: a kiszemelt áldozatnak tet-szett a veszedelmes játék. Mikor aztán látta volna a kackiás özvegy, hogy jól megmivélődött a talaj, — e szavakkal fordult Venci komához:

— Jó ember maga, Venci ur. Olyan, mint a falat kenyér. Milyen kár, hogy kivert bika mód-jára ilyen cábáron él. Asszony kéne a házhöz! Okos, takaros, gondos, jó asszony...

Venci komának rákvörös lett a kopasz tar-kója, meg a konya füle. Elértette a felkiálko-zást. Kurta karja a még mindig „pípes” özvegy kívánatosan ringó derekára tévedt s — mit sza-poritsuk a szót? — egy hónap mulva már az

oltár előtt rebegték a „holtomiglant”. Ekkor Venci-koma negyvenéves lehetett, a meglehele-sen viharos multu özvegy ugy huszonnyolc kö-rül. Édesapám váltig is mondogatta:

— Nem félsz te a tüztől, Venci komá?

— En aztán nem félek, jó pajtásom. A tűz igen hasznos elem. Csak arra veszedelmes, aki rosszul bánik vele. Márpedig én olyan vagyok a feleségemhez, mint a falatknyér.

Hát ez volt éppen a baj. Mert ha Ebédel-bácsit „falat-kenyér” volt, akkor az új me-nyecske maga volt a fog — nem is a fog, ha-nem a verszomjas agyar — mely tépte, marcangolta, rágta. Szegény Venci komá számára tűzes pokollá vált az élet, ami azt bizonyítja, hogy mégsem jó a tűzzel játszani.

A faluban azt suttogták, hogy még a pofa-nokkal sem fukarkodik az asszonyság. Lehe-tés-ge azonban, hogy ez csupán rosszindulatu szó-beszéd. Am annyi tény, hogy egy izben Ebédel-bácsit szokása ellenére és nyilván elbusultában alaposan felöntött a garatra. En támogattam haza. Beállítottam az ajtó mélyedésébe, beko-pogtattam és megleptem a fenyegető zivatar elől. Ugyde, alig tettem pár lépést, lecsapott a mennykő. Az asszony rikácsolva támadt élete párjára:

— Te gyalázatos, becsstelen korhely! Hát ilyenkor támoogyosz haza? Nem eresztelek be. Gebedj meg ott a hidegen! Vagy menj vissza részeges cimboráidhoz! Látni sem akarlak többé, te utolsó, alávaló, pernahajder kutya!

Ebédel-bácsit egy árva szót nem szólt. Csen-desen elkotródott az istálló felé és lefeküdt a jászolba.

Masnap délelőtt találkozom a harcias fehé-rszemélylyel:

— Jaj, drágaságom — kezdi mézes-mázos szavakkal, — be derék ember, hogy hazakiserte szegény öregemet. Bizony, elázott egy kicsit a lelkem. En aztán szépen levetkőztettem, lefek-tettem, a fejére vizes borogatást tettem, herba-teát főztem nekie és virasztottam mellette, amíg elszenderedett a kedves...
No — gondoltam — szépen vagyunk.

★

Közben teltek-multak az évek s kitört a nagy világháboru. Ebédel-bácsit önként jelentke-zett szolgálattételre s mint népfőlkelő hadnagy, a legelső menettel a harctérre kérekekedett.

— Megyek a csatába, pajtás! — vallotta az apámnak. Itthon elvesztettem a békés boldog-ságot. Odakünn, vagy a meszesgödörben talán majd csak rátalálok.

A fronton aztán csuda történt. Az öreg harcos vitézsége szinte legendássá vált. Minden veszélyes feladatra önként vállalkozott. Mellét már a hadikitüntetések egész sora díszítette. Midőn pedig a Kárpátokban valóban bravuros támadással kedvező fordulatot adott egy rop-pant véres ütközetnek, — a trónörökös maga adta át neki a „Vaskorona-rend”-et.

★

Ekkor azonban derékba tört a fényes ka-tonai karriér. Ebédel-bácsit igen gyanus körülmények között megbetegedett. Az ezredorvos kimondta a sötét verdiktet:

— Koleragyanus! Azonnal a hadosztályhoz szállítandó!

A hadosztály orvosfőnöke osztotta a vőte-ményt:

— Szigoruan elkülönítve a mögöttes oraság-részbe továbbítandó, megfigyelés végett.

A katonai vesztégintézetben megállapított nyert, hogy csak súlyos bélhurutról van szó. Onnan felülvizsgálatra került a beteg, melyen katonai szolgálataira alkalmatlannak minősült. Leszerelt tehát és indult vissza nádudvari pá-triájába. Utközben elhatározta, hogy otthon, a ház körül rendet terem.

— Ha a muszkákkal sikerült, — bátorít-gatta magát — azt a viperalelkű asszonyt is ráncbaszedem.

Az egész uri társaság várta a vasutnál. El-jenezték, ölegették, csókolgatták a hajduföld hőst.

— No, mi van veled? Beszélj! — faggatták a jó pajtások.

Ebédel-bácsit sohasem volt a sok beszéd embere. Most is csak ennyit dünnyögött tehát:

— Barátaim, jól jegyeztétek meg: Kitiltot-tak az összes európai frontokról.

Ez a mondás aztán szállóigévé vált.

★

Az asszonyság megrendszabályozására azon-ban nem kerülhetett sor, mert a jövéru me-nyecske megunta a kényszeru szalmaözvegyi állapot várakozó és hervasztó unalmát. Ösze-barátkozott egy Szergej nevezetű nyakigláb muszka hadifogollyal s egy szép napon kerekot oldott vele. A faluban sohasem látták többé.

KÖZGAZDASÁG

Jelentékeny adókedvezményrel segíti elő a pénzügyminiszter az iparvállalatok alapítását

A mai naptól kezdve megalapítandó iparvállalatok számára jelentékeny adókedvezményt tartalmaz az a pénzügyminiszteri rendelet, amely tegnap érkezett meg az adókezelési pénzügyigazgatóságokhoz.

A rendelet az alábbi adatokat közli: Az egyenesadó-törvény 36. szakasza azt tartalmazza, hogy az új iparvállalatok az iparpártolási törvény alapján öt évig adómentességet élveznek, ha jövedelmük nem haladja meg befektetett tőkéjük 8 százalékát. Ha azonban a fenti százalékot meghaladja a jövedelmük, úgy adókedvezményt nem kaphatnak. A pénzügyi hatóságok évről-évre felülvizsgálják az ilyen vállalatok jövedelmezőségét és az esetben, ha a fentemlített százalékot túlhaladja a jövedelmük, nyomban teljes adót vetnek ki rájuk. A törvénynek ez a rendelkezése már azért is nagy kedvezményt jelent az említett iparvállalatokra, mert nem adóztathatták meg azokat minden évben úgy, mint a többi ipari cégeket, hanem be kellett várni működésük üzleti ered-

ményeit és csak annak felülvizsgálata után kerülhetett sor az adókezelésre.

A törvénynek ezt a fontos szakaszát azonban az 1934-ben megszavazott új törvény hatályon kívül helyezte és az új törvény 41. paragrafusa elrendelte, hogy 1934. április 1-től kezdve az új ipari részvénytársaságok is attól a naptól kezdve fizessék adójukat, amikor működésüket megkezdtek. Így tehát ez a törvényszakasz hátrányos helyzetbe hozta az új ipari részvénytársaságokat. A pénzügyminisztérium most érkezett rendeletével enyhített az 1934. évi új törvényen, mert elrendelte, hogy az ezután megalapítandó ipari vállalatokra nem szabad működésük megkezdése napjától számítva az adót kivetni, hanem be kell várni az első üzleti mérleget és ha abból megállapítható, hogy jövedelmük nem haladta meg tőkéjük 10 százalékát, illetve 8 százalékát, úgy meg kell adni számukra az egyenesadó-törvény 36. szakaszában előírt jelentékeny adókedvezményt.

Visszaesés mutatkozik a konverziós adósságok fizetésénél

Bucurestiből jelentik: Hivatalos helyen készített kimutatás szerint az 1936. november 15-iki lejáratkor a konverziós részletek fizetése váratlanul kis mértékben történt, ami meglepő, mert hiszen az utóbbi két esztendőben kielégítő volt a terméseredmény, a terményárak emelkedtek, tehát a földműves lakosság bevételei is növekedtek. Ennek ellenére

a konverziós esedék teljesítése az elmúlt év november 15-én jóval az 1934 és 1935 évi bevételek mögött maradt.

A Banca Nationala, miután visszszámítolási politikájának akadályát látja ebben a tünetében, több javaslattal fordult e tárgyban a pénzügyminisztériumhoz és többek között azt indítványozta, hogy

a konverziós esedékességek bevételezésével az adóhivatalokat bizsák meg.

Amennyiben ezt a javaslatot elfogadták volna, a konverziós törvény módosítása is esedékes-

sé válik. A javaslatokat a pénzügyminisztériumban alaposan tanulmányozták és elutasították a pénzügyi szolgálat útján történő bevételezésre vonatkozó előterjesztést. Elsősorban is az az álláspont érvényesült az elutasításnál, hogy a pénzügyi szolgálatot nem terhelheti meg ezzel a hatalmas munkatöbblettel, de attól is tartanak, hogy ha az adóhivatalok vennék át a konverziós adósságok esedékes részleteinek behajtását, úgy ez káros hatással lenne a rendes állami bevételek behajtására. Különben is

a pénzügyminisztérium nem óhajtja megbolygatni a konverziós törvényt,

amelynek teljes egészében, érintetlenül kell érvényben maradnia. Így a vonatkozó javaslatokat nem fogadják el, viszont

közigazgatási intézkedésekkel óhajtják a mezőgazda-adósságokat arra kényszeríteni, hogy teljesítsék kötelezettségeiket.

SPORT

Hidvéghy nyerte a magyar gyorskorcsolyázó bajnokságát

Budapestről jelentik: Az ezévi magyar gyorskorcsolyázó bajnokság első számait dőlőtt futották le. Eredmények:

500 m.: 1. Wintner 46.1 mp., 2. Bácskai 3000 m.: 1. Hidvéghy 5 perc 11.1 mp. Magyar rekord. 2. Bácskai 5 perc 21.6 mp.

A gyorskorcsolyázó bajnokságok második napján eldőlt a bajnokság sorsa. Hidvéghy 500 m-en győzött, 1500 m-en is jó eredményei végzett s ez elég volt, hogy negyedik bajnokságát biztosítsa. Bácskai, az új magyar gyorskorcsolyázó tehetség, aki két versenyt is megnyert az idén, Hidvéghy mögött a második helyen végzett. Eredmények:

1500 m.: 1. Bácskai 2 p. 29.8 mp. 2. Ladányi E. 3. Hidvéghy.

5000 m.: 1. Hidvéghy 8 p. 57.3 mp. 2. Enyedi, 3. Bácskai.

Végeredményben Magyarország 1937. évi gyorskorcsolyázó bajnoka: Hidvéghy 204.813 ponttal. 2. Bácskai 206.073 pont, 3. Ladányi E. 208.562 pont.

GRANT LEGYŐZTE BUDGET. New-yorkból jelentik: Grant nagy meglepetésre 6:2, 7:5, 6:0 arányban győzött Budget, az amerikai tenniszról lista vezetője ellen.

Dragos—Voda—Universitatea 2:1. Clujról jelentik: Penteken este szépszámu közönség előtt játszották le a sétatéri jégpályán az Universitatea—Dragos—Voda nemzeti bajnoki jég-hokki-mérkőzést. A cernautij csapat hatalmas küzdelem után 2:1 (0:0, 1:1, 1:0) arányban megnyerte a mérkőzést. Az egyetemi csapat egyenrangú volt a vendégekkel, a kapu előtt azonban ismételen kiütözött csatárainak határozatlansága.

Telefon club—CS Mures 13:1. Tg. Muresről jelentik: A Telefon club jég-hokki csapata 13:1 (5:1, 4:0, 4:0) arányban győzött a CS Mures ellen.

Cluj város vívóbajnokságait január 23—24-én rendezik meg a következő számokkal: 1. Kardverseny. 2. Tőrverseny. 3. Ifjúsági verseny (18 évig). Az összes fegyvernemek első három helyezettje tiszteletdíjazásban részesül, a döntőbe jutottak mindegyike érmeket kap.

Perry ismét legyőzte Vinest. Csikagóbból jelentik: Itt találkoztak harmadszor Perry és Vines. Perry ezúttal is győzött, sőt hatalmas fölényvel, mint az eredmény 6:0, 6:2, 6:3 mutatja.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lel. (Az állatkeresőknek 33 százalék kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lel.

Adás-vétel

Ritka alkalom:
4 szoba, fürdőszoba ház vételére Oradeán. Orvosi rendelőknek kitűnő. Nagy környék orvos nélkül. Nagy kert, jó épület. Haus Gierling, Sighisoare, Unirii 25.

Fajtiszta
kétéves him manerkutya, lehetőleg vidékre, olcsón eladó. Oradea, Strada Pasteur 7.

Gyermekkosci,
keveset használt, teljesen jó állapotban eladó. Oradea, Str. Hasdeu 16. szám. Kereszt-épület.

Fényképezőgép
6 x 9 és 4 1/2 x 6-os eladó. Oradea, Bul. Bucurestilor 5., em., bal.

Három
telek egy tagban eladó a Josia-telep központjában. Cím a kiadóban.

Opesszum
férfi bunda, közép termetre, kitűnő karban, olcsón eladó. Dr. Suhayda György, Oradea, Str. Delavrancea No 18

Bucurestiben
biztos existenciájú magyar penzió napi 100—140 vendéggel, betegség miatt sürgősen eladó. Cím a kiadóban.

Egy jó vaskályha
olcsón eladó. Erdeklődni lehet Oradea, Str. Renasterei 8. Nilgestelep, Lantos.

Gyomorégés,
és gyomorsavtúltengés, emésztési zavarok, epeháj ellen biztos hatású a Magotin gyomorpor. Ara 60 lel. Lerakat: Csanda gyógyszerár. Oradea.

Eladó
henteseknek egy töltő gép. Tóth, Oradea, Str. Vasile Conta 4 szám.

Alkalmazás

Mindenes
jó fizetéssel, azonnal felvétetik. Oradea, Str. Matei Corvin 1. emelet

Fiatal,
jó munkás cukrász segéd, állást keres. Vidéken is. Cím a Molnár cukrászdában, Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 26.

Élet — regény.

Hét ős, egy tavasz

Hét asszony-élet, hét ős, küzdelmes élet mutatja be az íróné: **NAGY HÉDA**, finom megfigyeléssel és sok közvetlenséggel, egy fiatal leány napugaras boldog élet-történetének kapcsán.

Ara 35 lel és portó.

Megrendelhető könyvostályunknál.

Különféle

Paplan-
áthúzások hozott anyagból is, 24 órán belül elkészülnek legolcsóbb árért. „Gloria” paplan-áruháza Oradea, Saspassage.

Hölgyek figyelmébe!
A legdivatosabb és leg-elegánsabb női ruhák Zenker divatszalonjában készülnek. **Szabástanítók,** Oradea, Bul. Reg. Ferdinand No 44.

Haszonbérbe
keresek Oradea közelében 20—100 holdas birtokot. Orbán, str. Crișan 2.

Investrare Consolidare
kölesönkötvények, adóbonok adás-vétele, szelvények beváltása Agrár Takarékpénztárnál, Oradea.

MAGAS
árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot bármilyen mennyiségben, **HERBST** ékszerész Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 3.

Lakás

Kétszobás
udvari lakás mellék-helyiségekkel kiadó. Oradea, Str. Moldova 38.

Szövőüzemnek
alkalmas helyiségek kiadók. Oradea, Strada Nic. Zsiga 52.

Szuterén
helyiség kiadó, kiválóan alkalmas raktárnak vagy műhelynek Oradea, Piata Regina Maria 3. Ertekezni lehet délután 2—4-ig.

3 szobás
modern lakás, áthelyezés miatt azonnal kiadó. Oradea, Strada Oltenia 13. szám.

Kiadó
szép butorozott parkettes szoba, hivataloknak vagy magános uraknak alkalmas. Oradea, Str. Stramba No 2.

Kiadó
1—2 szoba butorral 1 vagy 2 személy részére, vagy házaspárnak, esetleg teljes ellátással fürdőszoba használat. Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand 26. szám.